

Západočeská Univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Občanskoprávní exekuce v České republice

Zpracoval: Karel Kašák

Konzultant diplomové práce: JUDr. Jitka Wolfová

Plzeň 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma: **O b č a n s k o p r á v n í
e x e k u c e v Č e s k é r e p u b l i c e** zpracoval samostatně pod vedením JUDr.
Jitky Wolfové, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal
způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, 30. 3. 2015

Vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat mé vedoucí práce JUDr. Jitce Wolfové za cenné rady a inspiraci při psaní mé diplomové práce.

Obsah

PROHLÁŠENÍ	3
PODĚKOVÁNÍ	1
1 ÚVOD	4
2 POJEM SOUDNÍ EXEKUCE	6
2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	6
2.2 SOUDNÍ EXEKUTOR	6
2.3 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ	7
2.4 SOUDNÍ VÝKON ROZHODNUTÍ	8
2.5 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ	10
3 HISTORICKÝ EXKURZ DO EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	12
3.1 EXEKUCE PŘED ROKEM 1918	12
3.1.1 Exekuce v době římského práva	12
3.1.2 Exekuce v době středověkého práva	14
3.1.3 Exekuce v novověku	15
3.2 EXEKUCE PO ROCE 1918	16
3.2.1 Řízení o výkonu rozhodnutí v režimu soudu dle zákona č. 99/1963 Sb.	16
3.2.2 Exekuční řízení v režimu dle zákona č. 120/2001 Sb.	18
3.2.3 Dualismus výkonu rozhodnutí	19
3.2.4 Způsoby výkonu rozhodnutí v režimu zákona č.99/1963 Sb.	21
3.2.5 Způsoby výkonu rozhodnutí v režimu zákona č. 120/2001 Sb.	21
3.2.6 Exekuční řízení v režimu novely č. 396/2012 Sb.	22
4 EXEKUČNÍ TITUL	25
4.1. VYKONATELNOST EXEKUČNÍHO TITULU	25
4.2. EXEKUČNÍ TITUL A OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD	26
4.3 EXEKUČNÍ TITUL A EXEKUČNÍ ŘÁD	28
5 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ	30
5.1 PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST SOUDU	30
5.2 ZAHÁJENÍ EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	32
5.3 EXEKUČNÍ PŘÍKAZ	34
5.4 NÁHRADA EXEKUČNÍCH NÁKLADŮ	37
5.4.1 Problematika nákladů exekučního řízení oprávněného	39
6 SOUČASNÁ PROBLEMATIKA EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	43
6.1 PŘEDŽALOBNÍ VÝZVA	43
6.2 SLUČOVÁNÍ EXEKUCÍ	44
6.3 SPOJOVÁNÍ VĚCÍ	45
6.4 ODVOLÁNÍ	45
6.5 POSTIŽENÍ ÚČTU A MZDY MANŽELA	46
6.5.1 Změny postižení účtu a mzdy manžele od 1. 1. 2015	46
6.6 SPRÁVA NEMOVITOSTI	47
6.7 PŘEDRAŽEK	47
6.8 NATÁČENÍ EXEKUCE	48
6.9 EXEKUCE POZASTAVENÍM ŘIDIČSKÉHO OPRAVNĚNÍ	48
6.10 DALŠÍ ZMĚNY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ	49

7	KOMPARACE ÚPRAVY EXEKUCE V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU PODLE ZÁKONA Č. 120/2001 SB. S ÚPRAVOU SLOVENSKÉ REPUBLIKY V ZÁKONĚ Č. 233/1995	51
7.1	VÝVOJ EXEKUCE V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE	51
7.2	SLOVENSKÝ EXEKUČNÍ ŘÁD	52
7.2.1	Způsoby provedení exekuce podle zákona z. č. 133/1995 Z.z	53
7.2.2	Srovnání vybraných způsobů provedení exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb. a z. č. 133/1995 Z.z.	54
7.2.3	Srážky ze mzdy a jiných příjmů	55
7.2.4	Příkázání pohledávky	55
7.2.5	Prodej movitých věcí	56
7.2.6	Prodej nemovitých věcí	57
7.2.7	Pozastavení řidičského oprávnění	58
7.2.8	Vyklizení	59
7.2.9	Provedení prací a výkonů	59
8	ZÁVĚR	60
	RESUMÉ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
	LITERATURA A POUŽITÉ ZDROJE	62

1 ÚVOD

Novela exekučního řádu a občanského soudního řádu byla přijata zákonem č. 396/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013. Tato novela přinesla velké množství legislativních změn a propojila mnohé občanskoprávní a hmotněprávní instituty a to jak v samotném průběhu exekučního řízení, tak k provádění exekucí.

Téma této diplomové práce mi přijde více než aktuální a zajímavé. Vždyť který jiný institut umožňuje v demokratickém státě vynucovat plnění povinností státní mocí. Zejména z tohoto důvodu je toto vynucení právně velice detailně vymezeno a ke každé novelizaci se přistupuje s velkou obezřetností, neboť jakékoli vychýlení by znamenalo narušení základních hodnot právního státu.

V posledních letech se počet exekucí neustále navyšuje, což je způsobeno nejen finanční a ekonomickou nestabilitou, ale především nezodpovědným přístupem občanů. Tyto skutečnosti jdou ruku v ruce se špatnou orientací občanů v právních předpisech a častou finanční negramotností a to přesto, že ještě v polovině 90. let dávali Češi přednost úsporám před okamžitou spotřebou. Bezpočet malých půjček, nezaplacených pokut a drobných pohledávek mohou však jejich přehlížením a bez opatrnosti dlužníka narůst do závratných výšin a rapidně tak navyšují zadlužení českých domácností.

Ve své diplomové práci se budu zabývat vývojem exekučního řízení, které sahá až do období římského práva, dále zásadními změnami, kterými prošel exekuční a občanský soudní řád v minulém století, až po současnou novelu, která vtiskla exekučnímu řízení nový rozměr. Mým záměrem je prostřednictvím této práce čtenáři poskytnout celkový náhled na exekuce v České republice, jejich zásady a způsoby.

Práce je zpracována popisnou a komparativní metodou. Rozčleněna je do několika kapitol.

Ve druhé kapitole se pokusím vymezit základní charakteristiku soudní exekuce společně se základními pojmy, které se vztahují k pojmu exekuce.

Kapitola třetí bude obsahovat historický exkurz do institutu soudní exekuce.

Čtvrtá a pátá kapitola přiblíží čtenářům exekuci obecně a pro exaktní uvedení do problematiky bude připojen také rozbor některých nástrojů exekučního řízení.

Šestá kapitola bude věnována současné problematice spojené s přijetím novely č. 396/2012 Sb. a jejími dopady na český právní řád. Důraz bude dále kladen také na novelu občanského soudního řádu, která má výrazný dopad pro soudní exekuce prováděné soudy a soudními exekutory.

Poslední, osmá kapitola se bude věnovat komparaci mezi úpravou exekučního řízení v České republice s právní úpravou Slovenské republiky.

2 POJEM SOUDNÍ EXEKUCE

2.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Soudní exekucí rozumíme faktické uskutečnění určitého práva na plnění, jež bylo navrhovatel (oprávněnému) přiznáno rozhodnutím soudu (resp. jiného státního orgánu), ale nebylo povinnou stranou poskytnuto dobrovolně a musí být prosazeno donucujícími prostředky státní moci. K exekuci dochází v rámci zvláštního civilního soudního řízení, které se nazývá exekuční řízení. Toto řízení je spojeno se zvláštními, zákonem stanovenými procesně právními vztahy, z nichž vyplývají procesní práva a povinnosti všech subjektů zúčastněných na exekučním řízení. Exekuční právo má veřejnoprávní povahu. Jeho základní funkcí je chránit základní zásady právního řádu, což zakládá jeho veřejnoprávní charakter a na druhé straně zajišťuje poskytování ochrany subjektivním soukromým právům a to formou donucení. Tento konkrétní způsob musí být v právním státě přesně vymezen co do způsobu i rozsahu a musí být objektivně přezkoumatelný.¹

Lze konstatovat, že *„Exekuční právo je tedy soubor právních norem, které upravují činnost soudu, stran a dalších subjektů exekučního řízení při realizaci plnění uloženého povinnému subjektu vykonatelným rozhodnutím státního orgánu, jež se uskutečňuje za pomoci donucovacích prostředků státní moci.“*²

2.2 SOUDNÍ EXEKUTOR

Exekutor je soukromou fyzickou osobou splňující předpoklady dle exekučního řádu, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. Exekutorem musí být osoba, která splňuje kritéria uvedená v §9 zákona č. 120/2001 Sb. Exekutorem může být jmenován občan České republiky, který je plně způsobilý k právním

---

¹MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního: exekuční právo*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1998, 207 s. Právnícké učebnice. ISBN 8071791903., s. 8

²MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního: exekuční právo*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1998, 207 s. Právnícké učebnice. ISBN 8071791903., s. 5

úkonům, získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo (studium v oboru právo a právní věda na vysoké škole v České republice), či studium na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno na základě mezinárodní smlouvy. Exekutor musí být dále bezúhonný a který vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi a složil exekutorskou zkoušku. Dle §10 musí být exekutor jmenován do exekutorského úřadu ministrem a to na návrh Exekutorské komory. Návrh na jmenování exekutora je podáván do 1 měsíce Exekutorskou komorou a to od ukončení výběrového řízení, ze kterého vybraný uchazeč vzešel. Seznam exekutorů vede Exekutorská komora České republiky.³ Stát tímto na exekutory přenesl část svých mocenských pravomocí a určil, jakým způsobem budou tyto vykonávány. Povolání soudního exekutora je povoláním svobodným, které je vykonáváno nezávisle a za úplatu.⁴ Úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu a je oprávněn vykonávat všechny úkony, které jsou právními předpisy jinak svěřeny při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli, či jinému zaměstnanci soudu. Prováděním těchto úkonů či jiné činnosti může exekutor pověřit exekutorského koncipienta, kandidáta, vykonavatele či dalšího zaměstnance.⁵ Neodmyslitelným znakem soudního exekutora je jeho nestrannost, která je procesně garantována možností vyloučení exekutora to, pokud je pochybnost o jeho nestrannosti pro jeho poměr k věci, k účastníkům řízení, či jejich zástupcům.

2.3 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Podle § 36 odst. 1 exekučního řádu jsou účastníky exekučního řízení oprávněný a povinný. Oprávněný je ten, kdo sám sebe v exekučním návrhu označí jako oprávněného a povinným ten, kdo je v návrhu takto označen. Účastníky exekučního řízení mohou být jen ti, kdo mají způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení. Vedle oprávněného a povinného pak vystupují jako účastníci i jiné osoby, které však nedisponují procesními právy a povinnostmi v

---

³KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 110.

⁴TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 852 s. ISBN 80-7179-489-9. Str. 18

⁵WINTEROVÁ, A. *První úvahy nad novým exekučním řádem*. Právní praxe. 2001, roč. 49, č. 7. ISSN 1211-0825. Str. 394.

plném rozsahu. Jedná se o plátce mzdy (v případě exekuce srážkami ze mzdy), dražitele, spoluvlastníka věci postižené exekucí apod. Pokud je exekucí postižena součást společného jmění manželů, je účastníkem řízení i manžel povinného v rozsahu týkajícím se této součástí.⁶

2.4 SOUDNÍ VÝKON ROZHODNUTÍ

Výkon rozhodnutí v režimu soudů je režimem, který fungoval v České republice před přijetím zákona č. 120/2001 Sb. a existuje dosud. Je upraven v zákoně č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu v části šesté - Výkon rozhodnutí.

„§ 251 (1) Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení.“⁷

Návrh na zahájení výkonu rozhodnutí se podává k místně příslušnému okresnímu soudu. Tato místní příslušnost je odvozena od trvalého pobytu povinného. Po ukončení řízení soud nařídí výkon rozhodnutí usnesením. Tento výkon provádí soud prostřednictvím vlastních pravomocí a personálních i administrativních sil.

Na základě praxe výkonu soudních rozhodnutí lze konstatovat, že tento způsob je poměrně neefektivní a již v minulosti, v rámci příprav novely exekučního řádu, probíhaly diskuse o zrušení výkonu rozhodnutí v režimu soudů. Důvodem nízké vymahatelnosti tohoto institutu je bezesporu fakt, že oprávněný (věřitel) povinen sám označit majetek povinného:

---

⁶KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 175-179.

⁷Zákon č. 99/1963 Sb, občanský soudní řád

„V návrhu na výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky uveďte oprávněný, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. Toto je konkretizováno tak, že navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, označí v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy). Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, označí v návrhu peněžní ústav a číslo účtu nebo jiný jedinečný identifikátor, z něhož má být pohledávka odepsána. Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, označí v návrhu osobu, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného), a uveďte důvod pohledávky.“⁸

Tedy vyhledávání tohoto majetku, označení bankovního účtu, či příjmu povinného je na oprávněném a ne na pracovníku soudu. Oprávněný je zároveň svázán návrhem pouze jednoho způsobu provedení soudního rozhodnutí (např. srážky ze mzdy, prodej movitých věcí nebo nemovitostí, prodej podniku, zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitostem), soud tedy v tomto ohledu nemá kompetenci provádět několik způsobů výkonu rozhodnutí zároveň. Všechny tyto skutečnosti značně snižují naději na vymožení pohledávky. Uvádí se, že v éře samostatného fungování soudních výkonů rozhodnutí činila vymahatelnost asi tři až pět procent.

Další z nevýhod soudního výkonu rozhodnutí je nutnost hradit soudní poplatky. Oprávněný tedy musí počítat s povinností hradit soudní poplatek ve výši minimálně 500 Kč, resp. 2% z vymáhané částky, pokud tato přesahuje 25 000 Kč. Návrh na nařízení exekuce podaný k soudnímu exekutorovi takovouto povinnost nenese, což je pro věřitele dalším důvodem, proč volit soudního exekutora, neboť vynakládání dalších prostředků za méně efektivní způsob vymáhání pohledávky je zajisté finančně nevýhodné.⁹

---

⁸Mgr. Vojtěch Mihalík. *Nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu či exekutora*. [online]. Datum aktualizace 25. 4. 2012 [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nuceny-vykon-rozhodnuti-prostrednictvim-soudu-ci-exekutora-82507.html>

⁹Tamtéž

2.5 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ

Návrh na zahájení exekuce podává věřitel k soudnímu exekutorovi, jenž ho dále předloží exekučnímu soudu. Soud exekuci zahajuje vydáním Usnesení o nařízení exekuce.

„§45 (1) Věcně příslušným exekučním soudem je okresní soud, (2) Místně příslušným exekučním soudem je soud, v jehož obvodu má povinný, je-li fyzickou osobou, místo svého trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince. Je-li povinný právnickou osobou, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný sídlo. Nemá-li povinný, který je fyzickou osobou, v České republice místo trvalého pobytu nebo místo pobytu podle věty první, nebo nemá-li povinný, který je právnickou osobou, sídlo v České republice, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný majetek (3) Je-li podle odstavce 2 místně příslušných několik soudů, je místně příslušným ten soud, jehož název je první v abecedním, případně číselném pořadí.“¹⁰

Exekuce, která je vykonávána soudním exekutorem má pro věřitele, v porovnání se soudním výkonem rozhodnutí, řadu výhod. V první řadě je to možnost soudního exekutora v jediném řízení provádět exekuci více způsoby, dále vydávat více exekučních příkazů najednou. V režimu řízení exekuce v kompetenci soudního exekutora věřitel nemá povinnost dohledávat majetek povinného, jako je tomu u soudního výkonu rozhodnutí, neboť tyto náležitosti jsou v kompetenci exekutorského úřadu.

Oproti tomu jednou z nevýhod je skutečnost, že provoz soudů je hrazen ze státního rozpočtu. Exekutorské úřady svojí činnost hradí ze svého rozpočtu. Náklady bezvýsledných exekucí jsou tedy pokrývány z odměn, jež byly vymoženy v rámci úspěšných řízení.¹¹ Věřitelé nemají v současné době s vedením exekuce minimální náklady, přestože vznikají. Ač by se toto dalo považovat za pozitivum, ve své podstatě jsou soudy neúměrně zatěžovány, dochází k podání

---

¹⁰Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

¹¹2009 - 2012 Exekutorská komora České republiky. *Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí* [online]. [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>

návrhů na zahájení exekuce proti nemajetným osobám či proti povinným, vůči kterým probíhá několik exekucí najednou. Věřitelé často bez ohledu na neúměrné zatěžování soudů žalují každého dlužníka bez ohledu na výši částky a to bez zvážení rozměrů této kauzy.

3 HISTORICKÝ EXKURZ DO EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

3.1 EXEKUCE PŘED ROKEM 1918

3.1.1 Exekuce v době římského práva

Stejně jako u velkého množství současných právních institutů, tak i u exekuce lze hledat její počátek v době římského impéria, kdy římský civilní proces postupně vytvářel základy pro pozdější evropský civilní proces a tedy i pro samotné exekuční řízení.

Jedna z prvních zmínek byla zaznamenána již v Lex XII tabularum, zákon dvanácti desek, tedy v jedné z nejvýznamnějších norem římského práva, jež byla východiskem dalšího právního vývoje v antickém Římě.¹² Tento zákon vtiskl kořeny současného exekučního práva následujícím ustanovením.

„Těm, kteří uznali dluh a byli řádně odsouzeni, budiž dáno zákonných 30 dnů. Teprve poté budiž vložena ruka. Ať ho vede před soud. Nesplní-li rozsudek a nezaručí-li se nikdo za něj na soudě, ať ho odvede sebou, spoutá ho buď provazem, nebo okovy o váze 15 liber, ne těžšími, nebo pokud bude chtít, lehčími. Jestliže chce, ať žije ze svého. Pokud nežije ze svého, ať ten, kdo ho drží v poutech, mu dáván den libru mouky. Pokud chce, ať dává více. Třetího trhového dne ať rozsekají na části. Useknou-li si více či méně, ať jim to neškodí.“¹³

Exekuce dle římského práva byly vymáhány jako exekuce personální. Předmětem tohoto vymožení je postižení přímo osoby povinného. Reálná exekuce postihuje osobu povinného nepřímo, je zacílena přímo na majetek povinného (tato byla uplatňována pouze v ojedinělých případech veřejného práva). Poměrně přísné podmínky personální exekuce se uplatňovaly po celou dobu středověku až do 19. století, kdy byl povinný k plnění nucen pod pohrůzkou věznění. Známe

---

¹²HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1., Str. 45

¹³SKŘEJPEK, Michal. Texty ke studiu římského práva. Vyd. 1. Praha: Orac, 2001, 279 s. Výběrové texty. ISBN 80-86199-32-0. Str. 33

dlužníka mohli jeho dluh zaplatiti a z vězení jej vykoupit.¹⁴ Samotný výrok a postup exekučního řízení popsal již právník Gaius:

„Protože jsi z rozsudku povinen zaplatit 10 tisíc sesterciů, proto já – jelikož jsi nezaplatil – vkládám na tebe ruku a přitom se chopil nějaké části dlužníkovy těla. A nebylo dovoleno, aby odsouzený ruku odstrčil a sám se pomocí legislace bránil; ale dával zástupce, který potom vedl spor jeho jménem. Kdo zástupce nedal, býval žalobcem odváděn domů a svázán pouty.“¹⁵

Věřitelovu ruku mohl sejmout z ramene dlužníka právě tento zástupce a dále mohl rozhodnout o tom, zda bude veden spor nový, nebo za dlužníka dlužnou částku uhradí. V okamžiku, kdy by zástupce nový spor prohrál, hrozilo, že bude nucen hradit věřiteli dvojnásobek původně dlužné částky. Pro případ, kdy by se nenašel žádný ručitel, byl dlužník uvržen do reálné vazby věřitele. Ve vazbě byl dlužník po dobu 60 dní, než se z něj stal otrok věřitele. Během období trvání vazby, bylo povinností věřitele dlužníka živit a v den trhu ho předvést před rétora, veřejně oznámit přesnou výši dluhu, čímž dal dlužníkovi poslední možnost, vykoupit se z dluhu. Dlužník se stal otrokem, pokud se tak nestalo. Postupně dochází k vývoji exekučního práva v říši Římské, je vydán Poetelijův zákon, který stanovuje, že není možné: prodat dlužníka do otroctví, mít jej v okovech, nebo jej usmrtit, či dokonce rozsekat.¹⁶ Z doby starověkého Říma rovněž pocházejí základní kameny pro dnešní právní úpravu odebrání věci, zřizování exekutorského zástavního práva, nebo také konkurzu.

Dlužníkům nabízí nové možnosti až zákon Juliův. Dlužník mohl celý svůj majetek svévolně postoupit věřiteli, který jej následně prodal. Žaloba na přisouzené nahradila zákonnou žaloba vztažením ruky na dlužníka. Žaloba na přisouzené je také nazývána jako žaloba z rozsudku, účelem této žaloby bylo zabavení celého dlužníkovy majetku. Prétor stanovil zvláštní postup prodeje celého jmění dlužníka, pokud se uspokojení svých pohledávek domáhala skupina věřitelů. Takovýto postupem byly položeny základy konkurzního práva, které stojí

---

¹⁴MACUR, J. *Kurs občanského práva procesního. Exekuční právo.* Praha: C. H. Beck, 1998. Str. 6

¹⁵SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce.* Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 216 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-91-5. s. 9.

¹⁶SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce.* Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 216 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-91-5. s. 10.

na zásadách přednosti a proporcionality. Věřitelé s právem na přednostní uspokojení byli uspokojeni odděleně a všichni zbylí věřitelé byli poté uspokojeni poměrně. Jeden z věřitelů byl vybrán za správce konkurzní podstaty. Správci byl přidělen úkol, nalézt kupce dlužníkovy majetku, který by ve veřejné dražbě nabídnul nejvyšší částku, a kterému by se přirozeně dlužníkův majetek prodal. Na tohoto kupce byla převedena veškerá dlužníková aktiva a byl považován za dlužníkovu dědice, za dluhy, které však zůstaly neuhrazené, samozřejmě stále zodpovídal dlužník. Identické důsledky jako exekuční řízení a konkurz nastávaly, pokud se dlužník, v úmyslu vyhnout se žalobě, skrýval, dle Juliova zákona nevyčkal-li dlužník výsledku řízení a naopak sám vykonal, *cesto bonorum*, tedy veškerý svůj majetek sám a dobrovolně vydal věřitelům, rovněž pak pro případ, kdy dlužník učinil *kapitisdeminuci* a nový majitel moci nepřijal i *solidum* (jako celek) jeho dluhy. Tytéž důsledky nastaly i v okamžiku, když dlužník zemřel bez dědice, pokud se dlužník nehájil ve stadiu *in iure*, tedy před magistrátem, a zůstal tak *indefendus* (nebránící se), nebo pokud by ve stadiu *in iure* uznal tvrzení, nároky žaloby a ve všech bodech by se žalující stranou souhlasil (*confessio in iure*).¹⁷

3.1.2 Exekuce v době středověkého práva

Ve středověku v soudním řízení podle zemského práva převládala zásada formálnosti. Majetková exekuce byla složitá, neboť probíhala exekuční řízení zvlášť na věci movité a zvlášť na věci nemovité. Celé řízení bylo rozděleno na celkem šest stupňů, které na sebe navazovaly a bylo tak nutné tuto posloupnost dodržet. V prvním stupni adresoval oprávněný povinnému tzv. úmluvu, resp. upomínku, kterou ho vyzýval ke splnění jeho povinnosti. Pokud oprávněný tak neučinil do 3 let a 18 neděl, jeho nárok vůči dlužníkovi zanikl. Ve druhém stupni, pokud úmluva z prvního stupně na povinného nepůsobila, pak následoval *zvod*, tj. uvedení oprávněného ve statek povinného, který měl povinnost uhradit peněžitou částku, přičemž oprávněný se měl hojit na předmětném statku. Držitelem nemovitosti byl však stále povinný. Jestliže v třetím stupni šlo o exekuci na

---

¹⁷FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1974, 102 s. Acta Universitatis Carolinae.

vydání předmětné nemovitosti, končila tato exekuce tzv. obranným listem, jímž byla úřední výzva povinnému od úřadu nejvyššího purkrabího, aby nemovitost vydal. V případě nevydání nemovitosti mu hrozil trest smrti za porušení povinnosti. V případě exekuce na vyplacení peněžité částky, následovalo po zvodu ve čtvrtém stupni tzv. panování – oprávněný měl povinnost přijít třikrát s komorníky od zemských desek na statek povinného a oznámil poddaným a rychtáři, že úroky z vysouzené částky si nechá splatit z obilí a dobytka. Předposledním stupněm exekuce na zaplacení peněžité částky bylo odhádání neboli úřední odhad předmětné nemovitosti. Odhádání se činilo z toho důvodu, aby se zjistila hodnota nemovitosti v poměru k prosouzené částce, kterou povinný doposud neuhradil. Posledním stupněm exekuce bylo panování či vdědění. Oprávněný svolal poddané, od kterých přijal slib poddanosti a symbolicky před všemi spálil došek ze střechy na důkaz svého vlastnictví ke statku, jeho právu statek užívat, i zničit. Povinný se už v tomto stupni řízení bránit nemohl.¹⁸

3.1.3 Exekuce v novověku

V době osvícenství, za vlády Josefa II, začala nová etapa vývoje práva procesního a tím i exekučního.

Josef II. vydal v roce 1781 obecný soudní řád, který na následujících sto let ovlivnil další vývoj občanského soudního řízení. Zejména se začalo důsledně odlišovat civilní a trestní. Civilní řízení bylo ovládáno zásadami dispozičními a projednacími, civilní proces začal vycházet ze zásady rovnosti stran před soudem. I když josefínský občanský soudní řád platil až do roku 1895, tedy do vydání nového exekučního řádu, po roce 1848 přece jen docházelo k některým dílčím změnám. V roce 1873 bylo zavedeno tzv. upomínkové řízení (zákon č. 67/1873 ř. z.), které umožňovalo na základě neformální žádosti uložit při částce 200 zl. žadatelovu odpůrci bez jeho slyšení platebním rozkazem, aby žadatelovi do 14 dní zaplatil jeho peněžitou pohledávku, resp. vydal určitou zastupitelnou movitost, anebo podal proti rozkazu odpor, v důsledku něhož se rozkaz zruší.

---

¹⁸SCHELLEOVÁ, Ilona. Civilní proces. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 1202 s. ISBN 80-86861-09-0. Str. 62 – 63

Pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva měly význam nové exekuční předpisy umožňující vyloučení řady movitých věcí a zákaz exektovat odděleně příslušenství nemovitosti (zákon č. 74/1888 ř. z.). Stejný význam měly předpisy vylučující z exekuce plat a jiné služební příjmy nepřesahující ročně 600 zl. (zákon č. 68/1873 ř. z.), později 800 zl. (zákon č. 75/1888 ř. z.) a u výslužného a podobných příjmů 500 zl. Účinnost tohoto omezení exekuce nebylo možné vyloučit úmluvou ani jiným právním jednáním.¹⁹

Důležitým mezníkem byl rok 1895. Bylo vydáno několik předpisů, které upravovaly stádia civilního řízení, organizaci a složení soudů. Tzv. jurisdikční norma s uvozovacím zákonem, nový civilní soudní řád s uvozovacím zákonem a nový exekuční řád s uvozovacím zákonem nabyly účinnosti 1. ledna 1898. V exekučním řízení se zachovala zásada legálního pořádku, a výčet movitostí, které byly vyňaty z exekučního řízení pro peněžité pohledávky, nový exekuční řád převzal z předchozích předpisů.²⁰

3.2 EXEKUCE PO ROCE 1918

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl převzat recepční normou (z. č. 11/1918 Sb. z. a n., zákon o zřízení samostatného státu československého) právní řád Rakouska pro země české a uherský právní řád pro oblasti Slovenska a Podkarpatské Rusi. Samotnému vývoji exekucí v Československu se věnuji při komparaci české a slovenské právní úpravy – více viz kapitola 7.1.

3.2.1 Řízení o výkonu rozhodnutí v režimu soudu dle zákona č. 99/1963 Sb.

Při výkonu rozhodnutí v režimu soudu (dle občanského soudního řádu) se soud o svou řídicí a rozhodovací úlohu s nikým dalším nedělil. Postup řízení tedy závisel na samotném soudu, kdy výkon rozhodnutí byl nařizován usnesením.

---

¹⁹SCHELLEOVÁ, Ilona. Civilní proces. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 1202 s. ISBN 80-86861-09-0. Str. 64

²⁰SCHELLEOVÁ, Ilona. Civilní proces. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 1202 s. ISBN 80-86861-09-0. Str. 65

Obecný soud povinného byl příslušný dle § 252, odst. 1 občanského soudního řádu k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí, k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí a k prohlášení o majetku.²¹ Provedení rozhodnutí prováděl sám soud, prostřednictvím vlastních pravomocí a personálních sil. Tuto roli zastávali převážně justiční čekatelé, vyšší soudní úředníci, asistenti soudce a soudní vykonavatelé. V praxi při mobiliární exekuci, při exekuci odebráním věci a při exekuci vyklizením nemovitosti byla exekuce uskutečňována samotným soudním vykonavatelem dle pokynu soudce. Při výkonu rozhodnutí v režimu soudu měl navrhovatel (oprávněný) povinnost uvést, které věci se návrh týká dle § 42, odst. 4 1 občanského soudního řádu, resp. musel vylíčit „rozhodující skutečnosti“ (§ 79, odst. 1 občanského soudního řádu). Tento postup soudu v porovnání s exekučním řízením lze označit jako problematický a neefektivní.

„Věřitelé byli nuceni sami označovat postižitelný majetek dlužníka. V praxi to znamenalo, že soud majetek dlužníka aktivně nedohledával tak, jako to činili exekutoři. Samotní věřitelé museli soudu navrhnout, jaký má být postižen bankovní účet či příjem povinného, což znamenalo, že je věřitel musel znát. Současně byl věřitel omezen návrhem jednoho způsobu provedení výkonu rozhodnutí (např. srážky ze mzdy, příkázání pohledávky, prodej movitých věcí nebo nemovitostí, apod..). Soud nemohl provádět několik způsobů výkonu rozhodnutí současně, naopak exekutor tuto kompetenci měl.“²²

Sametová revoluce přinesla změny do mnohých úrovní české společnosti, stejně tak jako do oblasti práva. Zákon č. 519/1991 Sb. zavedl demokratické principy občanského soudního řízení, dále také dovolání, které nahradilo stížnost pro porušení zákona. Pozornost byla směřována na výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, na příkázání pohledávky a na prodej movitých a nemovitých věcí.

---

²¹FIALA, Josef. Občanské právo. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, c2012, xxxi, 965 s. ; Meritum (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-948-7. s. 553.

²²Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí [online]. EKCR.CZ, 2012 [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnimvykonem-rozhodnuti?w=>

Novela výše uvedeného zákona doplnila zákonem č. 30/2000 Sb. úpravu předpokladů pro výkon rozhodnutí, institut prohlášení o majetku a nové způsoby výkonu rozhodnutí, jako je prodej podniku a prodej zástavy.

1. května 2004 vstoupila Česká republika do Evropské Unie, čímž se mimo jiné zavázala k aplikaci nařízení Brusel I, které je v exekučním řízení přímo aplikovatelné při výkonu rozhodnutí v civilních a obchodních věcech, vydaných v členských státech.

Při jeho aplikaci je nutno vycházet z principu přednosti komunitárního práva před právem národním a jen v otázkách nařízením neupravených postupovat podle ustanovení § 68a až 68c zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ustanovení exekučního řádu, popř. občanského soudního řádu a dalších předpisů.²³

3.2.2 Exekuční řízení v režimu dle zákona č. 120/2001 Sb.

Přijetím zákona č. 120/2001 Sb. dostali navrhovatelé možnost využít k vymáhání plnění nový institut soudního exekutora a v českém právním řádu se objevil tzv. dualistický (dvojkolejný) výkon rozhodnutí – více viz kapitola 3.2.3. Exekuce prováděné soudními exekutory se staly, ve vztahu k soudnímu rozhodnutí, novým alternativním postupem pro vymáhání plnění, nebylo-li plněno dobrovolně. Zvolení formy plnění vymáhání bylo prováděno navrhovatelem a bylo pouze na jeho úsudku, jakou formu bude preferovat. Tyto formy se nelišily ve způsobech ani účelu, lišili se v průběhu samotného řízení.

Místní příslušnost byla taktéž upravena jiným způsobem než v soudním řízení. Věřitel by přijetím nového zákona oprávněn vybrat si pověřeného exekutora, bez ohledu na místo bydliště věřitele či dlužníka. Jedinou překážkou pro výkon exekuce mohla být námitka na podjatost exekutora se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům exekučního řízení nebo k jejich zástupcům.²⁴

---

²³Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xv, 643 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-179-6. 205

²⁴RADKOVA, Martina. Exekuce jiné pohledávky: praktická příručka pro soudy, soudní exekutory, finanční úřady, advokáty. Praha: Linde, 2009, 199 s. Praktická právní příručka. ISBN 978-80-7201-767-6. s. 121.

Dále kompetence soudního exekutora při provedení výkonu rozhodnutí byly rovnocenné s činnostmi soudu a považovaly se za úkony exekučního soudu. V tomto případě byla tedy určitá část státní pravomoci v oblasti justice zákonodárce postoupena na osobu, která stála mimo rámec státní struktury moci. V konečném důsledku tedy exekutor nabýval při výkonu exekuce postavení úřední osoby a stát odpovídal za škodu způsobenou exekutorem.²⁵ Na rozdíl od soudního vykonavatele však není exekutor oprávněn činit právní úkony jménem státu, není tedy součástí moci soudní.

Na exekucích prováděných soudními exekutory se i nadále částečně podílely soudy, především vyhrazenými úkony. Vlastní nařízení exekuce a pověření soudního exekutora jejím provedením mohl učinit pouze soud (dle exekučního řádu jako exekuční soud), dále rozhodování o zproštění soudního exekutora pověřením (§ 44b) by také výhradním právem soudu. Přesto můžeme konstatovat, že v exekučním řízení, které probíhalo v režimu exekučního řádu, byla úloha soudu výrazně omezena. Vyjma výše uvedených úkonů náležela klíčová úloha soudnímu exekutorovi (pokud exekuční řád výslovně nestanovil konkrétní úkon soudu).

Mezi další důležité odlišnosti rozhodnutí v režimu soudu a exekučním řízení lze zařadit i odlišné uplatňování procesních zásad. Podle § 46, odst. 3 exekučního řádu má soudní exekutor povinnost provádět exekuční řízení v pořadí, v jakém jsou doručována usnesení o nařízení exekuce (zásada pořadí exekučních případů), tak aby nebyly upřednostňovány případy pro exekuční řízení výhodnější.

3.2.3 Dualismus výkonu rozhodnutí

Jak již bylo uvedeno, dualismu výkonu rozhodnutí byl do české právní úpravy zaveden v roce 2001 přijetím zákon č. 120/2001 Sb. exekučního řádu. K výraznému omezení dualismu došlo až přijetím další novely zákona novely č. 396/2012 Sb.

V případě dualistického (dvojkolejného) výkonu rozhodnutí v režimu právní

---

²⁵Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

úpravy zákona č. 120/2001 Sb. exekučního řádu, bylo možné vést řízení o výkonu rozhodnutí, tedy exekuční řízení, dle občanského soudního řádu, i dle řádu exekučního. Oprávněný se tedy mohl rozhodnout, zda se bude domáhat pohledávky podle občanského soudního řádu, nebo bude postupovat dle exekučního řádu a pohledávku bude vynucovat zvoleným soudním exekutorem²⁶. Dle § 52, odst. 1 exekučního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak, použije se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, tedy:

„Ustanovení § 52 EŘ zakotvuje přiměřenou subsidiární působnost občanského soudního řádu pro exekuční řízení podle tohoto zákona.“²⁷

Oba termíny exekuce a soudní výkon rozhodnutí je nezbytné rozlišovat, i když směřují ke stejnému účelu a cíli. Pojem výkon rozhodnutí lze užívat pouze pro činnost vykonávanou soudy a pojem exekuce pouze pro činnosti vykonávané soudními exekutory.

V kontextu výše uvedeného je potřeba připomenout, že pojem exekuce je rovněž používán pro vynucování rozhodnutí vydaných v řízení jiném než civilně právním.²⁸ Dále existují i další řízení, která vycházejí z jiných než občanskoprávních vztahů. Správně právní exekuce upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správního řádu. Trestně právní exekuce je upravena zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení. Daňová exekuce v režimu zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Sřet těchto exekucí s výkonem rozhodnutí může nastat při vynucování povinností z různých rozhodnutí, kterých může být obvykle dosaženo jen postižením stejných hodnot z majetku dlužníka.

---

²⁶WINTEROVÁ, Alena. Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde Praha, 2011, 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0., s. 475.

²⁷HLAVSA, Petr, Radovan DÁVID a Michal KOJAN. Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí: poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1. září 2013. Praha: Leges, 2013, 256 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-54-0., s. 62

²⁸SCHELLEOVÁ, Ilona a Karel SCHELLE. Základy občanského práva procesního. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2011, 238 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-120-7., s. 96.

3.2.4 Způsoby výkonu rozhodnutí v režimu zákona č.99/1963 Sb.

V případě výkonu rozhodnutí dle občanského soudního řádu rozlišuje zákon dva způsoby, jak je možné provést výkon rozhodnutí. Rovněž soud musí respektovat pravidlo, že jednotlivé způsoby výkonu je možné nařizovat postupně. Dle §258, odst. 1 občanského soudního řádu lze postihnout majetek dlužníka těmito způsoby:

„(1) Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, správou nemovité věci, prodejem movitých věcí a nemovitých věcí, postižením závodu a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.

(2) Výkon rozhodnutí ukládajícího jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Lze jej provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů.

(3) Výkon rozhodnutí prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí, věcí hromadných a souborů věcí, příkázáním zastavené peněžité pohledávky a postižením zastavených jiných majetkových práv.“²⁹

3.2.5 Způsoby výkonu rozhodnutí v režimu zákona č. 120/2001 Sb.

Na rozdíl od výkonu rozhodnutí dle občanského soudního řádu není soudní exekutor v exekutorském řízení vázán návrhem oprávněného a je pouze v kompetenci exekutora rozhodnout, zdali bude pohledávku vymáhat jedním či více způsoby současně nebo postupně, popřípadě i dalšími zákonem stanovenými postupy.

---

²⁹Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

„(1) Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,*
- b) příkázáním pohledávky,*
- c) prodejem movitých věcí a nemovitých věcí,*
- d) postižením závodu,*
- e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech,*
- f) správou nemovité věci,*
- g) pozastavením řidičského oprávnění.*

(2) Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést

- a) vyklizením,*
- b) odebráním věci,*
- c) rozdělením společné věci,*
- d) provedením prací a výkonů.*

(3) Exekuci prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitých věcí.³⁰

3.2.6 Exekuční řízení v režimu novely č. 396/2012 Sb.

Možnost vymáhání pohledávky soudním exekutorem byla od počátku chápána jako paralelní jednání k soudnímu výkonu. Většina dostupných zdrojů se shoduje, že díky soudním exekutorům se zkrátila délka řízení a došlo ke zlepšení vymahatelnosti pohledávek. Zároveň došlo k nebývalému nárůstu exekucí prováděných soudními exekutory před exekucemi, které provádí soud.³¹

Uvedené důvody, společně s neefektivitou a ne hospodárností dualistického systému vedly k vládnímu návrhu zákona č. 396/2012 Sb., který měl za úkol omezení dualismu, zrychlení a zefektivnění výkonu exekučních titulů, sjednocení postupu při výkonu většiny z těchto titulů a úspory výdajů ze státního rozpočtu.

---

³⁰Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

³¹KORBEL, František; PRUDÍKOVÁ, Dana. Velké změny exekučního práva. *Právní rozhledy*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 2. ISSN 1210-6410.

*„Zatímco počet výkonů rozhodnutí nařizovaných soudem zůstává v podstatě konstantní, počet exekucí prováděných soudními exekutory se stále zvyšuje. Z tohoto důvodu se zvyšuje zatížení soudů a nároky na státní rozpočet, protože i exekuce jsou podle platné právní úpravy nařizovány soudy“.*³²

Ministerstvo spravedlnosti vypracovalo návrh novelizace občanského soudního a exekučního řádu, který počítal s převedením exekucí výhradně na soudní exekutory s výjimkou určených oblastí (např. výkon týkající se nezletilých dětí). Návrh Ministerstva spravedlnosti dále předpokládal zrušení volby formy plnění vymáhání. Původní návrh nebyl přijat a v rámci pozměňovacích návrhů byla nakonec přijata novela č. 396/2012 Sb. Zrušení dualismu bylo odmítnuto a v platnost vstoupilo pouze omezení dualismu.³³

*„Zákon č. 396/2012 Sb. omezuje dvojkolejnost výkonu rozhodnutí prováděného soudem a exekuce prováděné exekutorem, když vymezuje druhy nároků, které bude moci nadále vymáhat pouze soud, a ty, které bude vymáhat exekutor“.*³⁴

Výsledným legislativním řešením je § 251, odst. 2, který obsahuje pozitivní i negativní výčet. Ten omezuje možnost provedení soudního výkonu rozhodnutí pouze na věci:

- a) výchovy nezletilých dětí,
- b) které nelze vykonat podle správního nebo daňového řádu,
- c) vyklizení bytu nebo místností se zajištěním bytové náhrady,

---

³²Vládní návrh zákona č. 396/2012 Sb.: Důvodová zpráva [online]. Praha: Poslanecká sněmovna, sněmovní tisk 537/0, 2011. [cit. 23. 3. 2015].

³³Vládní návrh zákona č. 396/2012 Sb.: Důvodová zpráva [online]. Praha: Poslanecká sněmovna, sněmovní tisk 537/0, 2011. [cit. 23. 3. 2015].

³⁴KRBCOVÁ, Veronika. Velká novela exekučního řádu a občanského soudního řádu. *Komorní listy*. 2012, roč. 5, č. 2, s. 41, ISSN 1805-1081.

- d) vykázaní ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným,
- e) výkonu rozhodnutí orgánů Evropských společenství,
- f) výkonu cizích rozhodnutí.³⁵

---

³⁵Zákon č. 396/2012 Sb., občanský soudní řád

4 EXEKUČNÍ TITUL

Zásadní podmínkou pro nařízení exekučního řízení exekuční titul. Exekuční titul je rozhodnutí nebo jiná listina, vydaná k tomu oprávněným orgánem. Slouží jako podklad pro exekuci, pokud není dobrovolně splněna povinnost v něm obsažená.

4.1. VYKONATELNOST EXEKUČNÍHO TITULU

Pro vykonatelnost exekučního titulu je nutno splnit několik základních požadavků jeho formy jak po stránce materiální, tak formální. Materiální vykonatelnost exekučního titulu znamená, že tento titul obsahuje přesnou specifikaci:

- Osoby z titulu oprávněné a osoby z titulu povinné (natolik specificky, aby nedošlo k záměně). Chyba v označení účastníků nejde proti vykonatelnosti exekučního titulu v případě, kdy lze bez pochybností vyvodit oprávněné a povinného.
- Obsahu práva a jemu odpovídající povinnosti, která má být vymožena. Je nutná velmi přesná specifikace plnění a práv, které mají být vymožena a to jak u peněžitých (kde je možno se často setkat s problematickou formulací smluvní pokuty, úroků pohledávky a plnění ve splátkách), tak u nepeněžitých závazků, které je vždy nutno přesně specifikovat.
- Rozsahu vynucované povinnosti.
- Nutnou podmínkou vykonatelnosti titulů soudního výkonu rozhodnutí (§ 251 a 274 občanského soudního řádu), stejně jako materiální titulů exekučních (§ 40 odst. 1), je uvedení lhůty k plnění, ve které by měla být povinnost splněna

(pariční lhůta), po uplynutí této lhůty se může oprávněný obrátit na soud s návrhem na exekuci titulu.³⁶ Pokud není lhůta přímo uvedena, je stanoveno:

“(2) Neobsahuje-li exekuční titul určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnosti uložené exekučním titulem je třeba splnit do 3 dnů a, jde-li o vyklizení bytu, do 15 dnů od právní moci rozhodnutí.”³⁷

Občanský soudní řád totožně lhůty vymezuje:

“(2) Neobsahuje-li rozhodnutí soudu určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnosti uložené rozhodnutím je třeba splnit do tří dnů a, jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozhodnutí.”³⁸

Uvedené závěry jsou značně zobecněné a v praxi je nutné vycházet z těch právních předpisů, ze kterých ten který exekuční titul vychází, resp., na jejichž základě byl vydán.

4.2. EXEKUČNÍ TITUL A OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD

Stěžejním ustanovením je § 251 občanského soudního řádu, ve kterém je uvedeno:

„(1) Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí. Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení.”³⁹

Toto rozhodnutí může mít formu rozsudku, usnesení, platebního rozkazu, elektronického platebního rozkazu, evropského platebního rozkazu, směnečného a šekového platebního rozkazu, která zakládají povinnost dlužníka plnit. Ne

---

³⁶Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

³⁷Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

³⁸Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

³⁹Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

všechna rozhodnutí jsou ovšem soudně vykonatelná. Nepatří mezi ně ta, která neobsahují výkon znějící “na plnění”. Specifičtější pohled na exekuční tituly dle občanského soudního řádu nabízí § 274 občanského soudního řádu, které tyto tituly demonstrativně vymezuje.

„(1) Ustanovení § 251 až 271 se použije s výjimkou § 261a odst. 2 a 3 i na výkon:

a) vykonatelných rozhodnutí soudů a jiných orgánů činných v trestním řízení, pokud přiznávají právo nebo postihují majetek;

b) vykonatelných rozhodnutí soudů ve správním soudnictví;

c) vykonatelných rozhodnutí rozhodčích komisí a smírů jimi schválených;

d) vykonatelných rozhodnutí státních notářství a dohod jimi schválených;

e) notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti sepsaných podle zvláštního zákona; 80)

f) vykonatelných rozhodnutí a jiných exekučních titulů orgánů veřejné moci;

g) rozhodnutí orgánů Evropských společenství; 78a)

h) jiných vykonatelných rozhodnutí, schválených smírů a listin, jejichž soudní výkon připouští zákon; s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení.⁴⁰

Dále lze za exekuční tituly, dle občanského soudního řádu, podřadit i rozhodnutí vydaná v rámci řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem dle části páté občanského soudního řádu, a dále rozhodnutí vydaná v řízení o řádných i mimořádných opravných prostředcích dle části čtvrté občanského soudního řádu. Exekuční titul může soud vydat i v řízení podle

---

⁴⁰Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

exekučního řádu (např. usnesení určující náklady exekuce podle § 89 exekučního řádu). Rovněž mohou být exekuční tituly vydány v řízení vedeném podle soudního řádu správního (např. § 54 odst. 7, § 61 odst. 1, § 110 odst. 2 SŘS).

Rozhodnutí musí přiznávat právo konkrétní osobě či zavazovat k povinnosti nebo postihovat majetek konkrétní osoby. V takovém případě lze na základě takového exekučního titulu vynucovat na povinném jeho splnění.

4.3 EXEKUČNÍ TITUL A EXEKUČNÍ ŘÁD

Zákon č. 120/2001 Exekuční řád ve svém §40 uvádí taxativní výčet exekučních titulů a materiální vykonatelnost titulu.

„(1) Exekučním titulem je: a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek“⁴¹ - Jedná se například o rozhodnutí Povinnosti k náhradě nákladů trestního řízení dle § 152 až 156 Trestního řádu.

c) vykonatelný rozhodčí nález - Za podmínek upravených dvoustrannými či mnohostrannými smlouvami, které Česká republika uzavřela, je vykonatelným titulem i rozhodčí nález vydaný rozhodčími orgány v jiném státě, pokud k jeho výkonu na území ČR není třeba zvláštního uznání. Mnohostrannou smlouvou upravující rozhodčí řízení je především Newyorská úmluva ze dne 10. 6. 1958 (vyhláška č. 74/1959 Sb.).⁴²

„d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu“⁴³ - Podmínky, za nichž se notářský zápis stává vykonatelným exekučním titulem, stanoví § 71a až 71c NotŘ. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je zápisem o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku (či jiný nárok) vyplývající ze závazkového vztahu a ve které svolí,

---

⁴¹Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁴²KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 110

⁴³Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí nebo exekuce, pokud povinnost nesplní řádně a včas. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti může být počínaje 1. 7. 2009 také zápisem o jednostranném právním úkonu dlužníka (§ 71a NotŘ).

Exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti sepsané do 31. 12. 2012 podle původního § 78 EŘ jsou podle článku IV. bod 4 přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb. i nadále exekučními tituly.⁴⁴

„e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,

*f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon“.*⁴⁵

V zájmu materiální vykonatelnosti titulu je v případě plurality subjektů na straně oprávněné, či povinné, nutné určit způsob vypořádání dělitelného plnění mezi tyto účastníky, tedy zejména zda jsou povinni plnit (či obdržet plnění) v určených podílech nebo solidárně. U některých exekučních titulů, které neobsahují přesný popis rozdělení povinnosti k plnění mezi více povinných, stanoví § 40 odst. 3 možnost dovodit podle zde uvedeného pravidla, že všichni povinní jsou zavázáni splnit rovným dílem.⁴⁶

---

⁴⁴KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 110

⁴⁵Zákon č. 120/2001, exekuční řád

⁴⁶Zákon č. 120/2001, exekuční řád

5 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ

Pokud soud vyhoví návrhu věřitele na zahájení exekuce, spolu s vydáním usnesení o nařízení exekuce pověří provedením exekuce vybraného soudního exekutora.

5.1 PRAVOMOC A PŘÍSLUŠNOST SOUDU

Pravomoc je soudům v civilním řízení obecně dána ve věcech vyplývajících z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů. Pravomoc soudu pro výkon rozhodnutí je odvozena od povahy rozhodnutí, o jehož výkon má jít, jejich výčet je k nalezení v ustanovení § 274 občanského soudního řádu. Exekuční řád neobsahuje ustanovení, která by upravovala pravomoc soudu v exekučním řízení a proto je nutno v určení příslušného soudu aplikovat výše uvedená ustanovení občanského soudního řádu.

Pokud věc nenáleží do pravomoci soudu, soud je povinen postoupit věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu. Řízení musí být zastaveno a současně je nutné, aby bylo v usnesení o zastavení řízení rozhodnuto, kterému orgánu se věc postupuje. V praxi se nestává často, že by docházelo k pochybnostem o pravomoci soudu v exekučním řízení.

Věcná příslušnost exekučního soudu dle ustanovení § 45 odst. 1 exekučního řádu dána obdobně jako v řízení o výkon rozhodnutí okresním soudům. Tyto soudy mají pravomoc rozhodovat v prvním stupni, funkčně příslušným soudem pro rozhodování o odvolání je následně soud krajský. Věcnou příslušnost posuzuje soud v průběhu celého řízení. Z jejího případného nedostatku je povinen vždy vyvodit důsledky. Nedostatek věcné příslušnosti je tedy nedostatkem podmínky řízení neodstranitelným.⁴⁷ Soud, který je věcně nepřislušný, musí postupovat v souladu s ustanovením § 104a občanského soudního řádu, tj. vyslovit svou věcnou nepřislušnost a rozhodnout o postoupení věci soudu věcně příslušnému. Usnesení, jímž byla exekuce nařízena věcně nepřislušným soudem,

---

⁴⁷KURKA, Vladimír a Ljubomír DRÁPAL. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, 854 s. ISBN 80-7201-443-9.str. 217.

lze úspěšně napadnout odvoláním z důvodu dle § 205 odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu.⁴⁸

Exekučním soudem místně příslušným je obecný soud povinného. Pokud je povinným fyzická osoba a má bydliště na více místech, jsou místně příslušnými všechny soudy, v jejichž obvodu povinný bydlí a chová úmysl se tam zdržovat trvale. Kdyby takový povinný neměl bydliště v ČR a ani se zde nezdržoval, je příslušným soud, v jehož obvodu povinný vlastní majetek. Za předpokladu, že by měl povinný majetek v obvodě několika soudů, byl by příslušný takový soud, jakému by byla jako prvnímu doručena žádost exekutora o udělení pověření nebo návrh na nařízení exekuce.⁴⁹ Pokud je povinný právnickou osobou, místní příslušnost náleží soudu, v jehož obvodu má povinný sídlo. Místně příslušným je také soud, v jehož obvodu má povinná právnická osoba majetek, jestliže nemá sídlo v České republice. Ke komplikacím může dojít, pokud jde o určení místní příslušnosti pro nařízení exekuce k vydobytí výživného pro nezletilé děti. Nejvyšší soud rozhodl svým stanoviskem, že místně příslušným soudem je i pro nařízení exekuce k vydobytí výživného pro nezletilé děti soud, v jehož obvodu má bydliště povinný.⁵⁰ Tady si můžeme povšimnout rozdílu oproti právní úpravě v OSŘ, protože dle § 252 odst. 3 je místně příslušný soud, v jehož okrsku má bydliště nezletilý. Místní příslušnost je zkoumána soudem do okamžiku vydání usnesení o nařízení exekuce, později se posuzuje jen na základě námítky povinného. Za situace, kdy by byl návrh na nařízení exekuce doručen soudu místně nepříslušnému, je takový soud povinen neprodleně podstoupit návrh soudu příslušnému, současně veškeré účinky zahájení exekučního řízení zůstávají zachovány. O tom, že není místně příslušný (a kterému soudu se věc postupuje jako místně příslušnému), soud rozhodne usnesením, které doručí oprávněnému i povinnému; povinnému však nejdříve s usnesením o nařízení exekuce, ledaže by dřívějším doručením nebyl zmařen účel exekuce. Nedostatek podmínky v řízení, jakým je nedostatek místní příslušnosti soudu, je odstranitelný již tím, že marně uplyne doba, po kterou takováto šetření soud provádí. Není nutné přijímat ani žádná opatření, která za jiných okolností zákon předepisuje.

---

⁴⁸KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 164.

⁴⁹Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁵⁰TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 852 s. ISBN 80-7179-489-9. str. 766.

5.2 ZAHÁJENÍ EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

“§ 35 Exekuční řízení se zahajuje na návrh.”⁵¹

Exekuční řízení je ovládáno dispoziční zásadou, lze ho tedy zahájit pouze na návrh, který může být podán pouze oprávněným.⁵² V návrhu na nařízení exekuce, který lze podat v listinné, či elektronické podobě prostřednictvím telefaxu, telegraficky, či prostřednictvím veřejné datové sítě musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla. Z návrhu musí být dále patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Kromě toho musí návrh na nařízení exekuce obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo.⁵³ Další nezbytností je uvést v Návrhu přesné označení exekučního titulu (notářský zápis, rozsudek, rozhodčí titul), dále kým byl tento rozsudek vydán a sepsán a to spolu s datem vydání a spisovou značkou exekučního titulu. K návrhu je dále nutné připojit jeho originál, či úředně ověřenou kopii, která je opatřena potvrzením o vykonatelnosti (nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti). Dříve platila výjimka, že pokud titul vydal exekuční soud, nemusí být dokládán. To novela prolomila a je nutno i v tomto případě doložit.⁵⁴ V případě, že se jedná o exekuční titul v cizím jazyce, je nutno doplnit jej o úředně ověřený překlad. Dále je nutno uvést povinnost, která má být exekucí vymožena, údaje o tom, zda a v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, jelikož není soudem skutečnost zjišťována a také do jaké míry se oprávněný splnění povinnosti domáhá. V Návrhu je nutno také označit důkazy, kterých se oprávněný dovolává.⁵⁵

Dle Usnesení nejvyššího soudu je povinnost připojit k návrhu na výkon rozhodnutí stejnopis titulu, opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti, procesní povinností, o níž je soud povinen oprávněného poučit; to platí nejen v případě, že ji oprávněný nesplnil vůbec, ale i tehdy, když ji splnil neúplně (bez doložky

---

⁵¹Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁵²KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 108.

⁵³Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁵⁴ Lenka Doležalová: Zásadní změny v exekučním řízení, [Bulletin advokacie 12/2012, s. 28]

⁵⁵KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 132.

vykonatelnosti, případně v rozporu s ostatní i údaji návrhu o tom, co má být vykonána).⁵⁶ Pokud soud vyhoví návrhu oprávněného (věřitele) k zahájení exekuce, vydá usnesení o nařízení exekuce a spolu s ním pověří provedením exekuce vybraného soudního exekutora. Ten toto usnesení doručí účastníkům řízení a dalším subjektům.

V tento okamžik začíná běžet dlužníkovi 15. ti denní lhůta, během níž je vyzván k dobrovolné úhradě dluhu za zvýhodněných podmínek soudní exekutor zároveň započne s vyhledáváním majetku dlužníka, který by bylo možné exekučně postihnout. Usnesení o nařízení exekuce obsahuje zákaz, kterým je dlužníkovi zakázáno disponovat se svým majetkem. Tento zákaz nastává ze zákona v okamžiku doručení usnesení o nařízení exekuce dlužníkovi a trvá až do samotného ukončení exekuce. Jedná se o tzv. generální inhibitorium. Toto omezení je generální, postihuje tedy veškerý majetek dlužníka bez ohledu na skutečnost, zda o tomto majetku soudní exekutor ví, či ne. Omezeno je také nakládání s majetkem spadajícím do společného jmění manželů a veškeré úkony, který by dlužník s majetkem prováděl i přes generální inhibitorium jsou neplatné. Nutno říct, že se této neplatnosti musí věřitel, nebo soudní exekutor dovolat a pokud tak neučiní, nahlíží se na jednání jako na platné. Vzhledem k tomu, že určitý typ nakládání s majetkem dlužníka v době inhibitoria může zcela prokazatelně poškodit a zkrátit věřitele, může být toto jednání stíháno jako poškozující věřitele a to například v momentech, kdy se snaží dlužník odvést svůj majetek mimo exekuci. Šíře generálního inhibitoria je však omezena alespoň na jisté výjimky, jako je nakládání s majetkem v mezích běžné obchodní činnosti, při uspokojování základních životních potřeb a o správu, či údržbu majetku. Omezení nakládání s majetkem v době exekuce může být soudním exekutorem zrušeno i před ukončením exekuce a to v případě, kdy dlužník uhradí částku odpovídající vymáhané pohledávce a exekučním nákladům.⁵⁷

---

⁵⁶Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 2004, spo. Zn. 20 Cdo 181/2003

⁵⁷KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 132.

5.3 EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

Další fází exekučního řízení je vydání exekučního příkazu, kterým se rozumí příkaz k samotnému provedení exekuce. Tato fáze je již zcela v rukou exekutora, kdy je oprávněný rozhodnout o tom, jakým způsobem bude exekuce provedena, nicméně dlužník může mnohé svým aktivním přístupem ovlivnit. Vydání tohoto příkazu má několik zásadních důsledků. V první řadě se jím upřesňuje, který majetek bude postižen a způsob provedení exekuce. Dále zákaz dlužníkovi nakládat s majetkem (generální inhibitorium). Stěžejním okamžikem, který na sebe vydání exekučního příkazu váže, je okamžik doručení tohoto příkazu. Doručení příkazu je často zásadní při určení pořadí prováděné exekuce a to v případě, že je na dlužníka uvaleno exekucí několik. Exekuční příkaz lze vydat jen na majetek, který je přesně určen exekutorem. Na majetek, který exekutor nepostihl exekučním příkazem, se dále vztahuje generální inhibitorium.⁵⁸

Nová právní úprava přinesla zásadní změnu v opravných prostředcích a to zavedením jednotného opravného prostředku „Návrh na zastavení exekuce. Tento univerzální způsob nahradil dva dosud fungující opravné prostředky a to odvolání proti usnesení o nařízení exekuce a návrh na zastavení exekuce.

Možnost podat odvolání jako opravný prostředek zanikla a částečně se její prvky implementovaly do Návrhu na zastavení exekuce, jenž má opravný účinek. Povinný má možnost vznést v osmidenní lhůtě od doručení vyrozumění o zahájení exekuce a námitku podjatosti exekutora. Další možností je podat Návrh na zastavení exekuce a to do patnácti dnů od vyrozumění povinného. Pokud se zastavením nebudou souhlasit všichni účastníci, bude o návrhu na zastavení exekuce rozhodovat soud.

Odkladný účinek, který sebou tento opravný prostředek nese, nově zamezuje exekutorovi začít s prováděním exekuce před uplynutím uvedených lhůt (nebo před tím, než pravomocně o tomto zastavení rozhodne soud). Prodlužuje se nově také lhůta k dobrovolnému splnění povinnosti a to z patnácti na třicet dní. Ani před uplynutím této lhůty není možnost exekutora zasáhnout do majetku povinného.

---

⁵⁸KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 267.

Po uplynutí lhůty k dobrovolnému plnění, či k podání návrhu na zastavení exekuce je možno přejít k provedení exekuce. Tato skutečnost je exekutorem vyznačena v rejstříku zahájených exekucí. Po vyznačení doložky o provedení exekuce je exekutor oprávněn začít se zpeněžováním majetku povinného. V případě, že byl opravný prostředek podán v řádné lhůtě, ale nemá všechny náležitosti, nebo má vady, exekutor návrh odmítne. Pokud byl návrh na zastavení exekuce podán řádně a ve stanovené lhůtě, má exekutor nadále možnost vydávat exekuční příkazy, s jejich realizací je nutno vyčkat na pravomocné rozhodnutí soudu.

Vedle Návrhu na zastavení exekuce je možnost provést odklad exekuce, což je stav řízení, v němž exekutor počká v provádění exekuce a nečiní úkony vedoucí ke zpeněžení majetku povinného. Tento institut, který je upraven v § 266 občanského soudního řádu slouží k předcházení ničivých dopadů exekuce na povinného v případě, kdy je jeho platební neschopnost vázána na přechodné osobní, ekonomickou situaci.

„§ 266 (1) Na návrh může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.

(2) I bez návrhu povinného může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven“⁵⁹

Odklad exekuce je vázán na celou exekuci, nebo na její část. Během odkladu nadále zůstává platné inhibitorium a arrestorium.⁶⁰ (soudní zákaz směřující k dlužníkovi povinného, který od okamžiku, kdy mu bylo doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nesmí vyplatit povinnému jeho pohledávku, provést na ni započtení nebo s ní jinak nakládat).⁶¹

---

⁵⁹Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

⁶⁰KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 335.

⁶¹HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1. Str. 582.

“Dle § 47 (1) Exekutor poté, co byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí, posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen. Exekučním příkazem se rozumí příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v tomto zákoně. Exekutor je povinen v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo.”⁶²

Toto ustanovení zavádí nový typ procesního rozhodnutí – exekuční příkaz a to jako druh rozhodnutí vydávaného exekutorem.

Způsob postupu volí sám exekutor a to dle § 58odst. 3. a průběh provádění exekuce určí exekutor dle informací, které o majetku povinného eviduje. Na základě těchto zjištění zvolí optimální postup pro vymožení požadovaného plnění. Způsoby provedení exekuce jsou taxativně uvedeny v §59.⁶³

„(1) Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,*
- b) příkázáním pohledávky,*
- c) prodejem movitých věcí a nemovitých věcí,*
- d) postižením závodu,*
- e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech,*
- f) správou nemovité věci,*
- g) pozastavením řídičského oprávnění.*

(2) Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést

---

⁶²Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁶³ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 287.

- a) vyklizením,
- b) odebráním věci,
- c) rozdělením společné věci,
- d) provedením prací a výkonů.⁶⁴

5.4 NÁHRADA EXEKUČNÍCH NÁKLADŮ

Náklady exekuce jsou podle § 87 odst. 1:

*„Odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce podniku, a je-li exekutor nebo správce podniku plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu (dále jen „náklady exekuce“). Náhrada účelně vynaložených cestovních výdajů a náhrada za ztrátu času je nákladem exekuce do výše stanovené prováděcím právním předpisem. Účelně vynaložené cestovní výdaje a ztrátu času přesahující tuto částku hradí exekutorovi oprávněny; o tom musí být poučen ve vyrozumění o zahájení exekuce“.*⁶⁵

Exekuční řád v ustanovení §87 vymezuje zásady, na kterých je náhrada nákladů, jenž vznikly v exekučním řízení založena. Dle exekučního řádu exekucí pohledávky vymáhá exekutor částku, jenž je tvořena výší dluhu, úroky a náklady exekuce. U exekuce podle exekučního řádu rozhodování o nákladech štěpí na náklady dvojího druhu, jimiž jsou náklady exekutora, jemuž je povinen uhradit náklady povinný a náklady oprávněného, kterému hradí náklady taktéž povinný. Náklady se vymáhají v průběhu exekuce, ve které vznikají. Jednoznačný postup

---

⁶⁴ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

⁶⁵ Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

v otázce náhrady nákladů exekuce v případě, že v jejím průběhu dojde k uspokojení pohledávky je upraven v § 87 – 89 EŘ.⁶⁶

Není-li pohledávka vymožena, je situace výkladově složitější a § 89 je předmětem bohaté judikatury soudů všech stupňů.

Aplikace citovaných ustanovení 87-89 Exekučního řádu, od nichž je odměna exekutora odvislá, byla omezena např. nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 (č. 94/2007 Sb.). Dle něhož by

“Výše odměny měla být závislá na složitosti, odpovědnosti a namáhavosti exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce.”⁶⁷

Tento náleží tak otevírá otázku výše odměny exekutora v případě, kdy dojde k vymožení pohledávky takovým způsobem exekuce, který nevyžaduje značné úsilí oproti složitějším způsobům.⁶⁸ Odměna exekutora se stanoví dle exekučního tarifu, nebo dle dohody soudního exekutora s oprávněným a může být zkrácena na polovinu v případě, pokud povinný uhradí dobrovolně vymáhanou částku do 30 dnů.⁶⁹

Dle § 88 exekučního řádu určuje náklady oprávněného a náklady exekuce exekutor a to v Příkazu k úhradě nákladů exekuce, který je zvláštním typem rozhodnutí. Jím exekutor ukládá povinnému zaplatit náklady exekuce, kterým exekutor ukládá povinnému úhradu nákladů exekuce a úhradu nákladů oprávněného, jenž mají být podle tohoto příkazu vymoženy v rámci prováděné exekuce. Příkaz k úhradě nákladů exekuce je nutno doručit oprávněnému a povinnému. Účastníci řízení mohou podat u exekutora proti příkazu námitku, tedy zvláštní typ opraveného prostředku, který exekuční řád zavedl, a to do 8 dnů od jeho doručení. Jiné typy řádných a mimořádných opravných prostředků jsou proti tomuto příkazu vyloučeny. V případě, že exekutor těmito námitkám nevyhoví

---

⁶⁶KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str., 493

⁶⁷Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06 (č. 94/2007 Sb.)

⁶⁸KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str., 492

⁶⁹LAVICKÝ, P. In: *Meritum Občanské právo*. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 618

v plném rozsahu, rozhodně o nich do 15 dnů soud proti tomuto rozhodnutí není možný opravný prostředek.⁷⁰

Příkaz k náhradě nákladů exekuce musí obsahovat:

- a) označení exekučního soudu,
- b) označení exekutora, který vede exekuční řízení,
- c) označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila,
- d) označení oprávněného a povinného včetně rodného čísla povinného, lze-li ho zjistit,
- e) označení povinnosti, která má být exekucí vymožena,
- f) stanovení povinnosti k náhradě nákladů, včetně jejich vyčíslení a odůvodnění,
- g) výši zaplacené zálohy a její vyúčtování,
- h) datum a podpis exekutora a poučení o námitkách.

5.4.1 Problematika nákladů exekučního řízení oprávněného

V souvislosti s náklady exekučního řízení nelze pominout úpravu záloh na náklady exekuce, jak je zakotvena v § 12 (1) vyhlášky č. 330/2001 Sb.

„(1) Výši zálohy na náklady exekuce a lhůtu k její úhradě určuje exekutor.“⁷¹

---

⁷⁰ KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str., 501

⁷¹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené soudním exekutorem

Proti výše uvedenému stojí ustanovení exekučního zákona § 55 odst. 6 exekučního řádu:

„(6) Nesloží-li oprávněný přiměřenou zálohu na náklady exekuce, exekutor exekuci zastaví. Exekutor exekuci nezastaví pouze tehdy, jsou-li splněny podmínky pro osvobození oprávněného podle zvláštního právního předpisu nebo je-li vymáháno výživné na nezletilé dítě.“⁷²

Zda však bude exekutor zálohu po oprávněném požadovat, záleží pouze na jeho úsudku. Úhrada zálohy je tedy na soudním exekutorovi, nemusí být hrazena, ale může být jedním z důvodů zastavení exekuce. Pokud dojde k zastavení exekuce následkem neuhrazení zálohy na náklady řízení, k čemuž je na výzvu exekutora povinen oprávněný, zastavení exekuce jednoznačně zavínil oprávněný a musí hradit veškeré náklady exekuce. A to dle § 89 exekučního řádu:

„Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavínil.“⁷³

Tento relativně jednoznačný postup narušil náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 298/11 ze dne 10. 11. 2011. V tomto rozhodnutí Ústavní soud dovodil:

„Záloha na náklady exekuce slouží k zajištění prostředků pro další vedení exekuce, které směřuje k jejímu úspěšnému ukončení, tj. ke skutečnému vymožení plnění, jež je jejím předmětem. Oproti tomu nemá logicky místo tam, kde se z dosavadního průběhu provedení exekuce ukazuje, že takového výsledku dosáhnout nelze.“⁷⁴

Z výše uvedeného vyplývá, že význam zálohy je omezen a to právě pro případ, kdy je evidentní, že exekuční řízení nesplní svůj účel a pohledávka oprávněného zřejmě nebude moci být vymožena. Poté by soudní exekutor neměl

---

⁷²Zákon č. 120/2001 Sb, exekuční řád

⁷³Zákon č. 120/2001 Sb, exekuční řád

⁷⁴Nález sp. zn. III. ÚS 298/11 ze dne 10. 11. 2011

požadovat složení zálohy na náklady řízení, ale bude nutno, aby toto řízení bylo zastaveno z odlišného důvodu, než jakým je nesložení zálohy. Exekutor tak může zálohu požadovat pouze v případě, že je zřejmé, že pohledávka bude bez problému vymožena. Dle Ústavního soudu lze tedy žádost exekutora na složení zálohy považovat za signál pro oprávněného, kdy je tímto ujištěn, že vymáhání pohledávky bude úspěšně ukončeno.⁷⁵

Další z nevýhod exekuce pro oprávněného v exekučním řízení je nemajetnost povinného. Dle § 89 exekučního řádu:

„V případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi oprávněný.“⁷⁶

Dle mého názoru je však toto ustanovení relativně nespravedlivé a to z toho důvodu, že věřitel, kterému je oprávněnost pohledávky přiznána v nalézacím řízení využije možnosti tuto pohledávku vymoci prostřednictvím soudního exekutora. Na konci tohoto řízení ale může nastat situace, kdy je povinný oprávněně hradit náklady exekuce v případě nemajetnosti povinného. Dalo by se říct, že osoba, které je právo přiznáno a právní cestou se jej domáhá, nakonec vynaloží další náklady i přes skutečnost, že ze svých peněz nic nezískala. Judikatura se proti tomuto vyhrazuje nálezem Ústavního soudu ze dne 22. 4. 2010 sp. zn. III. ÚS 3304/09, který závěrem dospívá k názoru:

„Je porušením článku 11 a článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jestliže obecný soud při rozhodování o nákladech exekuce v případě, že je exekuce zastavena pro nedostatek majetku na straně povinného, nezohlednil, zda lze na straně oprávněného spatřovat zavinění na zastavení exekuce (nerespektováním požadavku náležité opatrnosti a uvážlivosti). Jestliže oprávněný nenese žádné procesní zavinění za zastavení exekučního řízení, nelze mu uložit

---

⁷⁵Mgr. Vojtěch Mihalík. *Nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu či exekutora*. [online]. Datum aktualizace 25. 4. 2012 [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nuceny-vykon-rozhodnuti-prostrednictvim-soudu-ci-exekutora-82507.html>

⁷⁶Tamtéž

povinnost nahradit náklady exekučního řízení. Není protiústavní, jestliže za situace, kdy exekuční řízení je zastaveno pro nemajetnost povinného a kdy oprávněný nenese žádné procesní zavinění za zastavení, soud nepřiznává exekutorovi náhradu nákladů řízení vůči oprávněnému. Riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostačovat k uhrazení nákladů exekuce, nese exekutor, přičemž toto riziko nelze bezdůvodně přenášet na osobu oprávněnou.“⁷⁷

Názor Ústavního soudu je stejný i v případě nálezu sp. zn. IV.ÚS 1903/07 ze dne 15. 1. 2008:

„Pouze v případě okolností subjektivní povahy (procesní zavinění oprávněného) při zastavení exekuce může být uložena povinnost náhrady nákladů řízení oprávněnému. Procesní zavinění oprávněného nelze bez dalšího založit pouze na jeho dispozičním úkonu - návrhu na nařízení exekuce.“⁷⁸

Ač se tedy na první pohled zdá, že exekuce sebou nese i určitá rizika, judikatura se k těmto problémům postavila na stranu oprávněných a případných rizik se lze vyvarovat a efektivita vymožení (především díky finanční motivaci exekutorů, na rozdíl od pracovníků pověřených soudem, jejichž odměna se neodráží od vymožených prostředků) společně s minimalizací poplatků a rizik jednoznačně ukazuje na soudní výkon rozhodnutí jako na způsob, který po novele exekučního řádu, kdy se možnosti exekuce ještě rozšířily, jako a zastaralý institut, který nemá v současném právním řádu příliš velký význam.

---

⁷⁷Nález sp. zn. III. ÚS 3304/09 ze dne 22. 4. 2010

⁷⁸Nález sp. zn. IV. ÚS 1903/07 ze dne 15. 1. 2008

6 SOUČASNÁ PROBLEMATIKA EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

V této kapitole bych si dovolil nastínit současnou problematiku exekučního řízení a to především s ohledem na skutečnost, kdy k 1. lednu 2013 nabyla účinnosti novela exekučního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb.

Návrh zákona byl předložen Vládou na podzim roku 2011 Poslanecké sněmovně. Jeho cílem a zásadním důvodem pro vznik novely bylo snížení finanční zátěže soudů, kdy se tento návrh opíral především o zrušení výkonu rozhodnutí prováděného soudy a o úplné zrušení nařizování exekucí soudem. Tomu by zůstala nadále jen úzká pravomoc ve věcech výkonu rozhodnutí a to konkrétně ve věcech výchovy a péče o nezletilé, výživného, vyklizení nemovitosti s bytovou náhradou nebo některých pohledávek s cizím prvkem. Všechny ostatní pohledávky právnických a fyzických osob měly být svěřeny výhradně do rukou soudních exekutorů.

Zdravotní a sociální pojištění, daně, poplatky a pokuty měly být vymáhány daňovou exekucí prováděnou správcem daně. Ministerstvo spravedlnosti od tohoto návrhu zákona očekávalo výrazné snížení nákladů. Během projednávání této novely, došlo řadou kompromisů ke značnému odchýlení od původně zamýšlených změn. Mezi další navrhované změny patřilo například i omezení místní působnosti exekutorů, avšak senátní návrh, který navrhoval místní teritorialitu mezi exekutorskými úřady, neprošel.

Na následujících řádcích nastíním několik stěžejních změn, které schváleny byly a kterými novela exekučního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb. přispěla k inovaci, větší jistotě a rychlosti vymáhání. V tomto ohledu je třeba dále zohlednit dílčí novely exekučního řádu z roku 2014 a 2015.

6.1 PŘEDŽALOBNÍ VÝZVA

Novela provedená zákonem č. 396/2012 Sb. zavedla do civilního procesu předžalobní výzvu která musí být dlužníkovi zaslána nejméně sedm dní před podáním žaloby. Pouze v případě zaslání této upomínky má úspěšný věřitel nárok na získání náhrady nákladů řízení a to v těch případech, kdy není dluh splněn.

Zákonodárce usoudil, že dlužník nemusí mít vždy povědomí o svých pohledávkách a na druhou stranu výzva věřitele je jednoduchý procesní úkon, který soudům ulehčí situaci v případech, kdy se dlužník nebrání poskytnout součinnost a dluh o kterém se dozví zaplatit.

Novela vyšla vstříc častým stížnostem a námitkám dlužníků a předešla tak situaci, kdy věřitelé své pohledávky bez vyzvání k plnění žalují a využívají často drobných pohledávek ke generování nákladů řízení.⁷⁹ Dle § 142a:

„(1) Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.

(2) Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalobce žalovanému výzvu k plnění za podmínek uvedených v odstavci 1 nezaslal.“⁸⁰

Sankcí za neodeslání předžalobní výzvy je nepřiznání nákladů řízení tam, kde by přiznány být měly.

6.2 SLUČOVÁNÍ EXEKUCÍ

Další z podstatných změn, které přispívají k urychlení, a úspornosti exekučního řízení je spojení exekucí kvůli bagatelním pohledávkám, které jsou vedeny proti jednomu dlužníkovi jedním věřitelem. Spojování exekucí vedených u jednoho exekutora je automatické, o sloučení exekucí vedených u různých exekutorů rozhodne soud na návrh dlužníka.

---

⁷⁹ Martin Bílý: *Předžalobní výzva – důsledky a problémy*, [Právní rozhledy 3/2014], s. 94

⁸⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

6.3 SPOJOVÁNÍ VĚCÍ

Novela zákona zavedla i institut tzv. slučování exekucí. Velké množství exekutorských úřadů však slučování prováděla již před účinností novely. Jeho zavedením do zákona, si zákonodárce kladl za cíl urychlení exekučního procesu. Pokud je proti povinnému vedeno více exekucí (především o vymáhání bagatelních pohledávek) u jednoho exekutora, jejich sloučením odpadne povinnost exekutora vyhledávat informace o dlužníkovi vícekrát, čímž dochází ke snížení nákladů exekuce.

Pokud více exekutorů vede více řízení proti oprávněnému, je možno tato řízení spojit a to na návrh dlužníka. V usnesení o spojení bude určeno, který z exekutorů nařízené exekuce provede. Ti, kteří sloučením přijdou o vedení exekuce klienta, mají nárok na náhradu účelně vynaložených hotových výdajů. Nutno dodat, že ke slučování by mělo docházet už u věřitele, příp. během soudního řízení. Spojení ve fázi exekuce je až krajní možností.⁸¹

6.4 ODVOLÁNÍ

Nová úprava přispěla do značné míry ke snížení agendy odvolacích soudů, kdy je nově jediným opravným prostředkem návrh na zastavení exekuce, oproti původním dvěma. Odvolání a návrh na zastavení exekuce se sjednocují v jeden univerzální obranný nástroj a to Návrh na zastavení exekuce (kvaziodvolání), který nejenom pokryje všechny důvody, pro něž mohlo být dříve podáváno odvolání proti usnesení o nařízení exekuce, ale nabízí i možnost uplatnit důvody další, které v odvolacím řízení proti usnesení o nařízení exekuce uplatněny být nemohly, a kdy odvolací soud tato odvolání odmítal.

Sloučení námitek do jednoho opravného prostředku, jenž musí být řádně odůvodněn, tímto zavazuje povinného nést i důkazní povinnost, což vede k efektivnějšímu posuzování odvolacích důvodů. Nadále platí, že do té doby, než bude o námitkách pravomocně rozhodnuto, nelze exekuci provést (ale lze ji nadále vést).

---

⁸¹ Lenka Doležalová: Zásadní změny v exekučním řízení, [Bulletin advokacie 12/2012], s. 28

K odlehčení soudů přispěla i skutečnost, že exekuci již nařizuje soud dle dosavadních pravidel, ale pověří formou opatření exekutora, který o této skutečnosti informuje dlužníka. Dlužník má možnost proti tomuto rozhodnutí protestovat a to Návrhem na zastavení exekuce.⁸²

6.5 POSTIŽENÍ ÚČTU A MZDY MANŽELA

Další z široce diskutovaných témat, kterou však dlužníci přijali se značnou nevolí je možnost exekutora postihnout bankovní účet a mzdu manžela, či manželky. Příjmy manželů jsou z právního hlediska v době trvání svazku společné a tak za ně také odpovídají manželé.

Exekutor má možnost zablokovat majetek manžela dlužníka i v případě, kdy se manžel o dluhy svého druhu nijak nepříčinil a dokonce v případě, že o nich ani neví.

6.5.1 Změny postižení účtu a mzdy manžele od 1. 1. 2015

S platností od 1. 1. 2015 došlo změně § 262a občanského soudního řádu který ve větě druhé stanoví, že za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl rozhodnutím soudu nebo smlouvou změněn zákonný majetkový režim manželů. Návrh zcela ruší první větu ustanovení § 262a o. s. ř., neboť jeho znění bylo v rámci rekodifikace soukromého práva přesunuto do § 731 a § 732 občanského zákoníku.

Zásadní změnou je zápis listiny měnící zákonný majetkový režim manželů do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, tedy veřejného seznamu, který je nově od 1. 1. 2014 veden Notářskou komorou České republiky. Pakliže totiž manželé nechají tuto listinu do Seznamu v souladu s § 721 občanského zákoníku zapsat, vychází soud při nařízení výkonu rozhodnutí právě z obsahu listiny. Tedy, soud rozhodne o nařízení výkonu rozhodnutí na majetek v rozsahu odpovídajícím společnému jmění manželů upravenému smlouvou nebo rozhodnutím soudu o manželském majetkovém režimu.

---

⁸²Lenka Doležalová: *Zásadní změny v exekučním řízení*, [Bulletin advokacie 12/2012] Str. 28

Další podstatnou změnou ustanovení ustanovením je též § 262b odst. 1, jež nahradil ust. § 267 odst. 2 občanského soudního řádu. Manžel povinného se podle něj může domáhat zastavení výkonu rozhodnutí v té části, v níž je výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští jiný právní předpis nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout vůbec. Návrh novely se tak přiklání k možnosti zastavení výkonu rozhodnutí oproti platné úpravě preferující excindační žalobu.⁸³

Lze konstatovat, že změny prosazené od 1. 1. 2015 poskytují vyšší ochranu pro nedlužného manžela povinného tam, kde dluhy působí jen jeden manžel.

6.6 SPRÁVA NEMOVITOSTI

Soudní exekutor může postihnout dlužníkovu nemovitost správou, která bude alternativou k jejímu prodeji v dražbě. Smyslem je uspokojit pohledávku věřitele z užitků plynoucích z nemovitosti a to např. tím způsobem že nájemník nebude posílat nájem dlužníkovi (nájemci), ale přímo na účet soudního exekutora.

6.7 PŘEDRAŽEK

Staronovým institutem, který novela zavedla, je tzv. Předražek. Ten si klade za cíl zajistit vyšší výnosnost dražeb. V praxi funguje tím způsobem, že jakákoli osoba, která se může dražby zúčastnit jako dražitel, má šanci do 15 ti dnů ode dne zveřejnění usnesení o příklepu sdělí exekutorovi, že chce koupit vydraženou nemovitost o 25% výše, než bylo nejvyšší podání a tato cena musí být na účtě exekutora do 15 dnů od usnesení od příklepu. Pokud předražků bude více, exekutor vybere nejvyšší předražek a vyzve vydražitele, zda dorovná hodnotu předražku. Cílem tohoto institutu je získání co největšího objemu finančních prostředků vymožených v exekuci.

Počet dražebních kol je omezen na pět s tím, že po neúspěšném prvním kole lze nové kolo navrhnout až 3 měsíce po od posledního konání neúspěšné dražby.

---

⁸³ Lenka Chalupská. *Vláda schválila návrh novely, kterým se mění výkon rozhodnutí u společného jmění manželů.* [online] [3. 10. 2014] [cit. 23. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vlada-schvalila-navrh-novely-kterym-se-meni-vykon-rozhodnuti-u-spolecneho-jmeni-manzelu>

Při druhém kole dražby je nejnižší podání sníženo na 50% výsledné ceny nemovitosti, ve třetím je sníženo o 40%, ve čtvrtém o 30% a v posledním o 25%. Pokud se ani v pátém kole nepodaří nemovitost prodat, je řízení zastaveno.⁸⁴

6.8 NATÁČENÍ EXEKUCE

Bezesporu revolučním institutem je uzákonění povinnosti exekutora dle § 325b odst. 3 občanského soudního řádu poříditi zvukový videozáznam z průběhu exekuce movitých věcí.

„(3) Na žádost osoby, která je oprávněna být přítomna při soupisu, se pořídí záznam o průběhu prohlídky bytu a jiných místností. Je-li to potřebné, lze záznam o průběhu prohlídky poříditi i bez návrhu. O tom musí být přítomné osoby poučeny při zahájení prohlídky.“⁸⁵

Záznam exekuce může být proveden exekutorem i v případě, kdy o jeho vyhotovení není požádán, ale sám shledá, že jsou zde důvody pro jeho pořízení. Cílem tohoto ustanovení je možnost předcházet agresi ze strany povinného a na druhé straně zamezit obviněním z nekorektního chování, či takové chování dokázat. V neposlední řadě může takto pořízený záznam sloužit v případě pochybností jako cenný důkazní materiál. Označení soudního exekutora a jím prováděné činnosti je nadále chráněno a osoby, které je zneužijí, budou postihovány za přestupky či správní delikty.

6.9 EXEKUCE POZASTAVENÍM ŘIDIČSKÉHO OPRÁVNĚNÍ

Exekutorská komora ČR se inspirovala právní úpravou na Slovensku a do exekučního řádu byl zařazen nový způsob exekuce (§ 71a), kdy mají nově exekutoři možnost pozastavit řidičské oprávnění. Tato možnost je ryze represivním způsobem využitelným jen při vymáhání výživného pro nezletilé dítě a má povinného především motivovat k úhradě výživného. Exekutor může vydat

---

⁸⁴ Lenka Doležalová: *Zásadní změny v exekučním řízení*, [Bulletin advokacie 12/2012] Str. 28

⁸⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění povinného, který doručí povinnému, oprávněnému a orgánu, který vede registr řidičů. Dnem doručení exekučního příkazu povinnému se jeho řidičské oprávnění pozastavuje. Tento příkaz může být zrušen v případě, že oprávněný je schopen prokázat, že řidičské oprávnění nutně potřebuje k uspokojování svých základních životních potřeb, nebo že řidičský průkaz potřebuje k výkonu svého povolání. Vyhnout se postižení řidičského průkazu lze samozřejmě i zaplacením nedoplatku z výživného, k čemuž tato represe jednoznačně směřuje.⁸⁶

6.10 DALŠÍ ZMĚNY EXEKUČNÍHO ŘÍZENÍ

Další změnou dopomáhající k uspokojení oprávněného je možnost exekuce členských práv dlužníka jako člena v bytovém družstvu. Jeho členství v družstvu tak zanikne a novým členem družstva se stane vítěz dražby.

Novela zákona také určuje pozici domácích mazlíčků, kteří nyní patří mezi exekučně nepostižitelné věci (dle 89/2012 nového občanského zákoníku jsou zvířata věcmi). Nutno doplnit, že toto ustanovení se netýká hospodářských zvířat a zvířat v zájmovém chovu, které lze ve prospěch exekuce zabavovat i nadále.

Další novinkou je stanovení limitu pro cestovní náklady soudního exekutora, zrušení exekutorských zápisů či možnost dražit movité věci elektronicky s využitím internetu, což mnozí exekutoři hodnotí velice pozitivně, neboť dražby nemovitých věcí elektronicky se značně osvědčily. Nově je v občanském soudním řádu nastavena i exekuce postižením podniku (dle §338f a násl.), která je rozdělena do dvou fází. V první fázi nejprve správce posoudí podle stavu podniku (předběžná správa), zda pohledávku nelze uspokojit jeho provozováním a následně, pokud to nebude možné, přistoupí exekutor k jeho prodeji v dražbě.

Ke zrychlení exekučního řízení zajisté přispěly jasnější kritéria určení místní příslušnosti exekučního soudu svázané s evidenční adresou povinného a také souhlasná změna exekutora, do které nebude exekuční soud nijak zasahovat.⁸⁷

Exekuční řád také najisto postavil, že za náhradu škody způsobené soudním exekutorem odpovídá poškozenému stát s právem regresu vůči exekutorovi.

---

⁸⁶Lenka Doležalová: *Zásadní změny v exekučním řízení*, [Bulletin advokacie 12/2012] Str. 28

⁸⁷Tamtéž

Zavedené změny se týkající i exekutorů, kdy se na jejich výběru podílí Exekutorská komora. Exekutorská komora organizuje výběrové řízení na volné exekutorské úřady a vrací se tak ke stavu před tzv. sankční novelou, která od poloviny roku 2009 přenesla organizování výběrových řízení na ministerstvo spravedlnosti. Označení soudního exekutora a jím prováděné činnosti je nadále chráněno a osoby, které je zneužijí, budou postihovány za přestupky či správní delikty.⁸⁸ Novela přinesla do exekučního řádu také zákaz zneužívání označení soudní exekutor, exekuční činnost, exekuce a exekutorský úřad, neboť tyto pojmy byly často zneužívány soukromými firmami k vymáhání dluhů. Pokutu za porušení tohoto ustanovení je možno uložit až do výše 200 000 Kč.⁸⁹

Novely zavedly i další procesní instituty, které jsou výrazem evropského trendu humanizace exekucí. Nadále je tak prodloužena lhůta poskytnutá povinnému ke splnění vymáhané povinnosti z 15 dnů na 30 dnů a nově je možno nařídit výkon rozhodnutí na opětující se plnění splatné v budoucnu (výživné), neboť za vymáhaný dluh bude považován součet plnění v budoucnu (ustanovení §263 odst. 3), dále se omezují náklady exekutora vynakládané na společnou cestu, kterou jeho zaměstnanci konají pro vícere exekuce různých povinných.⁹⁰

Dalším institutem, který má domoci k upuštění od invazivního způsobu exekuce, je tzv. Sekvestura, neboli správa nemovitostí, kdy se postihují užitky a plody (např. nájem), které z nemovitosti plynou. Tím se často hojí pohledávky, aniž bylo nutno přejít k přímo k exekuci nemovitosti povinného, Tzv. soupisem od stolu se pak v rámci výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí uvedou do soupisu i takové věci, o jejichž existenci není nutno pochybovat, neboť jsou zavedeny do veřejných seznamů (motorová vozidla atd.). Výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí je dále zavádí informační povinnost povinného ohledně závad, tedy práv odpovídajících věcnému břemeni, zástav, či nájemních práv. Nesplnění této informační povinnosti nese za následek sankci náhrady škody.

---

⁸⁸KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6. Str. 957.

⁸⁹ Lenka Doležalová: *Zásadní změny v exekučním řízení*, [Bulletin advokacie 12/2012], Str. 28

⁹⁰ JUDr. Milan Suchánek: *Velká novela exekučního řádu a občanského soudního řádu* [online][cit. 23. 3. 2015] Dostupné z <http://www.exekucepraha.cz/files/pages/5-legislativa/novela-exekucniho-radu-pdf.pdf>

7 KOMPARACE ÚPRAVY EXEKUCE V ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU PODLE ZÁKONA Č. 120/2001 SB. S ÚPRAVOU SLOVENSKE REPUBLIKY V ZÁKONĚ Č. 233/1995

7.1 VÝVOJ EXEKUCE V ČESKÉ A SLOVENSKE REPUBLICE

Jak již bylo nastíněno v kapitole 3.2. - po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl převzat recepční normou (z. č. 11/1918 Sb. z. a n., zákon o zřízení samostatného státu československého) právní řád Rakouska pro země české a uherský právní řád pro oblasti Slovenska a Podkarpatské Rusi, tak

„aby byla zachována souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu“⁹¹

V českých zemích tak byla recipována jurisdikční norma tvořená zákonem č. 110/1895 ř. z., jímž se uváděl zákon o vykonávání moci soudní a o příslušnosti řádných soudů v občanských věcech právních a zákonem č. 111/1895 ř. z., o vykonávání soudní moci a o příslušnosti řádných soudů v občanských věcech právních, civilní soudní řád zákon č. 112/1895 ř. z., o příčině zavedení zákona o soudním řízení v občanských právních rozepřích a zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních. V oblasti exekučního řízení pak byla úprava následující: uvozující zákon k exekučnímu řádu č. 78/1896 ř. z., a zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekučním a zjišťovacím.⁹² Pro Slovensko a Podkarpatskou Rus se stěžejními normami staly občanský soudní řád, zák. čl. I/1911 s uvozovacím zák. čl. LIV/1912 a zákon o exekučnom pokračování zákonný čl. LX/1881.⁹³

V roce 1391 byl Ministerstvem pro sjednocení zákonů a organizace správy Československa uveřejněn Návrh zákona o soudní příslušnosti a civilním řádu soudním. Osnova exekučního řádu byla vyhotovena v roce 1934. Předložení obou

---

⁹¹ Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého.

⁹² JÁNOŠÍKOVÁ, P., KNOLL, V. Kodifikace a vývoj občanského práva procesního v 18. a 19. století. In Rakousko-uherské vyrovnání 1867 a jeho státoprávní důsledky v českých zemích a na Slovensku. Ostrava: KEY Publishing, 2007. s. 100-107. ISBN: 978-80-87071-48-9.

⁹³ SMOLÍKOVÁ, L. Exekuce v České republice: rigorózní práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta právnická, Katedra občanského práva, 2006, 187s. Str. 23.

návrhů do parlamentu však bylo podmíněno schválením hmotněprávních předpisů.⁹⁴ Osnova občanského zákoníku z roku 1937 nebyla přijata a dalšímu jednání pak zabránily události roku 1938.

Dle Ústavního dekretu prezidenta republiky č. 11 Úř. Věstníku ze dne 3. srpna 1944 o obnovení právního pořádku se předpisy vydané v době, kdy československý lid byl zbaven své svobody, nestaly součástí československého právního řádu. V poválečném Československu tak i nadále platily rakouské a uherské právní předpisy.⁹⁵

Nová právní úprava tak vznikla až v důsledku přijetí Ústavy 9. Května 1948 a tzv. právníké dvouletky, kdy celé občanské procesní právo, včetně exekučního procesu byly shrnuty do zákona č. 142/1950 Sb., s účinností od 1. 1. 1951.

V roce 1963 byl nahrazen zákonem č. 99/1963 Sb., občanským soudním řádem – viz více v kapitole 3.5.1.

7.2 SLOVENSKÝ EXEKUČNÍ ŘÁD

Exekuční řád samostatné Slovenské republiky vychází zejména ze zákona Národní rady Slovenské republiky č.233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov. Uvedený zákon po mnoha novelizacích platí dosud. Obdobně českému exekučnímu řízení, zákonem č.233/1995 Zb. z., byl vnesen do slovenského právního řádu dualismus výkonu rozhodnutí, který byl příčinou, že vymahatelnost pohledávek cestou soudní exekuce mnohonásobně převýšila vymahatelnost cestou soudního výkonu rozhodnutí.

Dualismus výkonu rozhodnutí byl odstraněn v roce 2005 zákonem č. 341/2005 Z. z., který novelizoval Občiansky súdny poriadok a zrušil tak duální výkon rozhodnutí – nikoliv bez výjimky. I po účinnosti zákona zůstal platný soudní výkon rozhodnutí pro zajištění výchovy nezletilých dětí a také pro vymáhání soudních pohledávek (např. soudních poplatků, nákladů řízení, znalečné).

---

⁹⁴MOSNÝ, P., HUBENÁK L. *Dejiny štátu a práva na Slovensku*. 1. vyd. Košice: Aprilla, 2008, 374 s. ISBN 978-80-89346-028. Str. 242.

⁹⁵SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, 272 s. ISBN 80-868-6146-5. Str. 20-21.

7.2.1 Způsoby provedení exekuce podle zákona z. č. 133/1995 Z.z

Zákon č. 233/2005 Z. z., o soudních exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov stanovuje niekoľik spôsobů provedení exekuce. Dle exekučného poriadku je exekutor tím, kdo rozhoduje o způsobu provedení exekuce. Toto jeho právo může být výjimečně omezeno vázaností na návrh oprávněného a to v případě zřízení exekutorského zástavního práva, které lze zřídit pouze na návrh oprávněného. Exekučný poriadok dále zakotvuje zásadu, že soudní exekuci je možné uskutečnit i více způsoby najednou.⁹⁶ Lze tedy konstatovat, že ustanovení § 62 exekučného poriadku zakotvuje podobné zásady, jako nalezneme v § 58 exekučního řádu České republiky.

Pokud je exekučním titulem uložená povinnost na peněžité plnění, jsou způsoby, kterými ji lze vymáhat následující:

- srážky ze mzdy a jiných příjmů
- přikázání pohledávky
- prodej movitých věcí
- prodej cenných papírů
- prodej nemovitosti
- zřízení exekučního zástavního práva na nemovitostech
- prodej podniku
- příkazem na zadržení řidičského průkazu

---

⁹⁶KRAJČO, J. *Komentár Exekučný poriadok: procesný postup exekútora; procesný postup exekučného súdu*. Bratislava: Eurounion, 2009. ISBN 978-808-9374-076. Str. 226.

Dále je v § 113b upravena exekuce postižením obchodního podílu, která byla do exekučního poriadku začleněna z. č. 341/2005 Z.z., s cílem upřesnění postupu exekutora při exekuci obchodního podílu společníka v obchodní společnosti.⁹⁷

Pokud je exekučním titulem uložena povinnost na nepeněžitě plnění, jsou způsoby, kterými ji lze vymáhat následující:

- vyklizením
- odebráním nebo zničením věci na náklady povinného
- rozdělením společné věci
- provedením prací a výkonů

7.2.2 Srovnání vybraných způsobů provedení exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb. a z. č. 133/1995 Z.z.

Pro srovnání jsem vybral následující způsoby provedení exekuce dle české a slovenské úpravy. Jedná se o nejčastější způsoby provedení exekuce:

- a) Srážky ze mzdy a jiných příjmů
- b) Příkázání pohledávky
- c) Prodej movitých věcí
- d) Prodej nemovitých věcí
- e) Pozastavení řidičského oprávnění
- f) Vyklizení
- g) Provedení prací a výkonů

---

⁹⁷KRAJČO, J. *Komentár Exekučný poriadok: procesný postup exekútora; procesný postup exekučného súdu*. Bratislava: Eurounion, 2009. ISBN 978-808-9374-076. Str. 226.

7.2.3 Srážky ze mzdy a jiných příjmů

Exekučný poriadok, na rozdíl od exekučního řádu, nedovoluje provádět exekuci pro nárok na mzdu manžela. Dalším rozdílem mezi oběma úpravami je pak možnost zvětšení rozsahu srážek ze mzdy se souhlasem povinného. Tato možnost je ustanovením § 281 Občanského soudního řádu vyloučena, oproti tomu exekučný poriadok toto připouští. Úprava výpočtu srážek je také rozdílná. Lze konstatovat, že česká úprava je pro povinného příznivější – ponechává mu vyšší procento mzdy. Rovněž dle exekučního řádu lze exekuci zastavit po uplynutí jednoho roku, v němž povinný nepobírá mzdu vůbec, nebo alespoň nikoliv v takové výši, z níž by srážky mohly být provedeny a to na návrh plátce mzdy, či povinného. Exekučný poriadok oproti tomu dává povinnost plátci mzdy informovat exekutora o nemožnosti provádění srážky mzdy, neboť povinný po dobu 3 měsíců nepobírá mzdu alespoň ve výši postačující pro provedení srážek. Poté je na rozhodnutí exekutora, zda zvolí jiný způsob provedené exekuce, nebo exekuci zastaví.

Další odlišností je úprava doby, po kterou jsou povinnému deponovány srážky. Dle exekučního poriadku je zaměstnavatel povinen, na základě doručení příkazu k zahájení exekuce, deponovat mzdu povinného, dokud neuplyne lhůta pro podání námitek k exekuci. Poté, po doručení příkazu na provedení exekuce, je provedena samotná výplata srážek. Oproti tomu, ačkoliv úprava česká určuje, že povinnému lze zaslat výzvu k dobrovolnému plnění nejpozději současně s exekučním příkazem, většina exekutorských úřadů výzvu v případě exekuce srážek ze mzdy posílá před jeho vydáním. Tak vznikne situace, kdy již doručením exekučního příkazu zaměstnavateli nabyde tento právní moci a deponace srážek není nutná.

7.2.4 Přikázání pohledávky

Nejzásadnějším rozdílem ve způsobu provedení exekuce prikázáním pohledávky je možnost, dle českého exekučního řádu, postihnout exekucí prikázáním pohledávky účet manžela povinného. Slovenská právní úprava tento postup neumožňuje.

Dle exekučního řádu má povinný právo na výplatu částky, která bude odpovídat dvojnásobku životního minima, požádá-li o to. Oproti tomu exekučný poriadok přímo zakazuje postižení částky ve výši 118,85€.

Exekučný poriadok dále obsahuje výjimku z arrestatoria a inhibitoria, kdy povinnému dovoluje zadat příkaz k převodu prostředků na účet exekutora a bance povoluje toto provést.

7.2.5 Prodej movitých věcí

Fundamentální rozdíl mezi úpravou dle exekučního řádu a exekučného poriadku v oblasti exekuce prodejem movitých věcí je již výčet věcí, které jsou z exekuce vyloučeny. V ustanovení § 115, odst. 2 písm. b) exekučného poriadku lze najít úplný výčet věci tvořící nezbytné vybavení domácnosti. Oproti tomu české úpravě občanského soudního řádu § 322, odst. 2 písm. a) nalezneme formulaci:

„Z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat výkon rozhodnutí těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Takto jsou z výkonu rozhodnutí vyloučeny zejména

- *běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,*
- *snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,*
- *zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,*
- *hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu,*
- *zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží*

člověku jako jeho společník.“⁹⁸

Další rozdíl v obou úpravách nalezneme ve výši částky hotových peněz, které nelze zabavit. Zatímco podle české úpravy povinnému nelze zabavit hotové peníze v částce nepřesahující dvojnásobek životního minima, slovenská úprava určuje částku 118,85€.

Dále exekuční řád dává třetí osobě, jejíž movitá věc byla v exekuci sepsána možnost obrátit se na exekutora s návrhem vyškrtnutí movité věci ze soupisu majetku povinného a v případě neúspěchu teprve poté podat excindační žalobu na soud. Exekučný poriadok oproti tomu odkazuje v § 55, odst. 1 třetí osobu rovnou k podání žaloby k soudu.

Úprava dle exekučního řádu dále počítá s nutností přizvání znalce pro stanovení ceny movité věci, jde-li o věci vyšší hodnoty, nebo má-li exekutor pochybnosti o jejich ceně. Oproti tomu podle exekučného poriadku je přizvání znalce pro stanovení odhadní ceny movitých věcí povinností pro případy, kdy odhadní cena převyšuje sumu 665€.

Mezi další rozdíly patří i úprava nejnižšího podání v dražbě. Zatímco v české úpravě činí podání 1/3 odhadní, či úředně stanovené ceny, exekučný poriadok pro první dražbu stanovuje podání v celé výši odhadní ceny. Oproti úpravě české, neumožňuje exekučný poriadok konání dražby elektronické. Rozdíl nalezneme i v postihu cenných papírů, kdy exekučný poriadok definuje a detailně upravuje samostatný způsob jejich exekuce.

7.2.6 Prodej nemovitých věcí

Zásadním rozdílem mezi oběma úpravami v oblasti exekuce prodejem nemovitých věcí je podmíněné vykonání exekuce prodejem nemovitých se souhlasem oprávněného. Česká právní úprava se souhlasem oprávněného nepočítá a exekutor uvádí informace o způsobu provedení exekuce až v exekučním příkazu, oproti tomu slovenská právní úprava ukládá exekutorovi povinnost uvést způsob, kterým bude exekuce probíhat, již ve vyznění o zahájení exekuce, v

---

⁹⁸ Zákon č. 99/1963 Sb, občanský soudní řád

němž dále žádá oprávněného o vyslovení souhlasu. Rozdílná koncepce je také pro prodej zastavené nemovité věci. Zatímco slovenská právní úprava vyžaduje souhlas zástavního věřitele, česká právní úprava s ním nepočítá.

Dalším rozdílem je délka lhůty dané povinnému ke sdělení, komu k předmětné nemovité věci svědčí předkupní právo. Slovenská právní úprava dává povinnému velmi krátkou lhůtu, pouhé 3 dny. Dle české právní úpravy musí povinný exekutorovi tuto skutečnost sdělit do 15 dnů.

Několik dalších rozdílů můžeme najít v samotné dražbě. V české právní úpravě je manžel povinného vyloučen z účasti na dražbě, bez ohledu na to, zda je dražena nemovitá věc ve společném jmění manželů, či nikoliv. Slovenská úprava dovoluje manželu povinného dražit za předpokladu, že dražená nemovitost nespadá do společného jmění manželů. Slovenská právní úprava dále umožňuje zájemcům o dražbu prohlídku dražené věci a dává exekutorovi oprávnění k vynucení si vstupu do objektu, pokud mu nebude umožněn dobrovolně. Česká právní úprava s tímto nepočítá. Rozdíly mezi oběma úpravami se dále projevují i ve stanovené výši nejnižšího podání a jistoty. Zatímco dle exekučního řádu činí nejnižší podání 2/3 výsledné ceny a jistotu pak může exekutor určit dle okolností, maximálně však ve výši 3/4 nejnižšího podání, dle exekučního poriadku je nejnižší podání určeno všeobecnou hodnotou nemovitosti po odečtení na ní váznoucích závad a přičtení práv s ní spojených. Jistota je pak dána pevně, a to ve výši 1/2 nejnižšího podání. V případě neúspěšné dražby, může oprávněný podat návrh na konání opětovné dražby nejdříve po uplynutí 3 měsíců od prvního dražebního jednání. Ve slovenské právní úpravě není možnost konání opětovné dražby vázána na návrh oprávněného a lhůtu stanoví na 1 měsíc.

Na závěr je třeba zmínit, že slovenská právní úprava neobsahuje úpravu exekuce správou nemovité věci.

7.2.7 Pozastavení řídičského oprávnění

Dle české soudní úpravy se způsob exekuce pozastavením řídičského průkazu vztahuje pouze na výživné nezletilého dítěte. Slovenská úprava poskytuje prostor k zabavení řídičského průkazu, pokud povinný nehradí výživné, které je

mu stanoveno soudním rozhodnutím. Exekučný poriadok tedy nerozlišuje mezi výživným na dítě zletilé, nezletilé, nebo běžným výživným.

Dalším zásadním rozdílem je skutečnost, že exekučný poriadok nestanovuje možnost nevykonání způsobu exekuce pozastavením řidičského průkazu v případě, že povinný nezbytně nutně potřebuje řidičský průkaz pro vykonávání svého povolání nebo jiné činnosti, kterou zajišťuje uspokojování základních životních potřeb svých a své rodiny.

7.2.8 Vyklizení

Základním rozdílem je neexistenci úpravy exekuce vyklizením s nutností zabezpečit bytovou náhradu v českém právním řádu. Dalším rozdílem je zakotvení povinnosti zajistit přítomnost třetí, nezaujaté osoby, při vyklizení nemovitosti ve slovenské úpravě. Rozdílem mezi oběma úpravami je také možnost exekutora, řídicího se českou úpravou, uschovat věci nejen u obce, ale i u jiného vhodného schovatele.

7.2.9 Provedení prací a výkonů

Nejzásadnějším rozdílem mezi oběma úpravami je rozdílná úprava pokut, které může soudní exekutor při neplnění povinností povinnému uložit. Občanský soudní řád stanovuje maximální výši jednotlivých pokut na 100 00 Kč. Není zde ale stanovena žádná maximální výše pokut. Slovenská úprava stanovuje nejvyšší možnou hranici, po jejímž překročení nemůže exekutor uložit další pokuty. Tato hranice činí 30 000 €.

8 ZÁVĚR

V úvodu mé práce jsem si určil za hlavní cíl nabídnout čtenářům ucelené pojednání o současné právní úpravě občanskoprávních exekucí.

Jedním z dílčích úkolů, který jsem si v úvodu stanovil, bylo definovat základní pojmy exekučního řízení, základní principy a také provést historickou sondu do vývoje exekucí.

Další a bezesporu nosnou částí mé diplomové práce byl popis institutu občanskoprávní exekuce v České republice s ohledem na novelu č. 396/2012 Sb. a její dopady na právní řád. Mým úkolem bylo tyto změny popsat a analyzovat.

Velká novela exekučního řádu byla připravována řadu let a před jejím konečným přijetím prošla několika změnami, což není s podivem právě pro její komplexnost a záběr provedených změn, neboť do každé z částí exekučního řízení přinesla tato novela něco nového. Takto rozsáhlá úprava vyžadovala proto perfektní zpracování s ohledem na všechna ostatní odvětví právního řádu. Dle mého názoru byla tato novela provedena precizně s důrazem na závažnost některých provedených změn. Některé z nich jsou ku prospěchu dlužníků, jiné zase ve prospěch exekutorů a věřitelů. Rozsah změn je do značné míry motivován dobrým úmyslem, jak pro zajištění bezpečnosti dlužníků (ve smyslu zmírnění často vrchnostenského způsobu provádění exekucí), tak pro zlepšení jejich právní jistoty např. zasláním předžalobní upomínky.

Novela dále přináší i zpřísnění pravidel pro exekutory (to se týká například kárné povinnosti exekutorů a související postihy). Zároveň se však snaží se zachovat vážnost a důvěru v celé exekuční řízení. Velice pozitivní je z mého pohledu například omezení řidičského oprávnění jako motivace pro úhradu nezaplaceného výživného, nebo slučování exekucí, kdy se tyto instituty vymaňují z tradičně negativního pojetí exekuce a kdy se snaží i jinými formami docílit plnění dlužnickových závazků a to nejen za účelem výtěžnosti na základě náhrady nákladů exekuce exekutorům. Nutno podotknout, že především považuji za důležité odstranit negativní pohled na exekuce a vnímat je spíše z pohledu práv věřitele, kterému vznikla škoda z toho důvodu, že dlužník nerespektoval základní zásadu *pacta sunt servanda*.

Dalším z cílů byla komparace české a slovenské právní úpravy exekucí, kde jsem zároveň popsal vybrané způsoby provedení exekuce v České republice. Příjemným zjištěním bylo, že hranice nejsou pro právo překážkou a že ač jsme nyní dvěma samostatnými státy, pohled na různá právní odvětví je mnohdy totožný.

Věřím, že jsem tyto cíle v jednotlivých kapitolách naplnil tak, že čtenář získal o této problematice ucelenou představu. Nutno říci, že čas strávený nad touto problematikou i mě samotnému pomohl získat náhled na exekuční právo a celkově rozšířit právní obzory.

RESUMÉ

The object of this diploma thesis is to describe the status of the execution in the czech legal order and comparison this legal regulations with legal orders in Slovakia. The name of this thesis is Civil execution in the Czech Republic. The work is systematically divided into several parts. The first parts of the work are devoted to a general characterization of the execution in the czech legal order. The thesis outlines the historical developmnet of execution and describes the basic terminology execution. Roughly half of the text we can read about the current issue of execution in Czech legal order. The final lines are focused on the comparison of Czech and Slovak legal regulation execution, with efforts to find which legal regulation is in individual points better and why.

LITERATURA A POUŽITÉ ZDROJE

I. Literatura

- 1) MACUR, Josef. *Kurs občanského práva procesního: exekuční právo*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1998, 207 s. Právnícké učebnice. ISBN 8071791903
- 2) KASÍKOVÁ, M. in KASÍKOVÁ, M. et al. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6
- 3) TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 852 s. ISBN 80-7179-489-9.
- 4) WINTEROVÁ, A. *První úvahy nad novým exekučním řádem*. Právní praxe. 2001, roč. 49, č. 7. ISSN 1211-0825.
- 5) HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1
- 6) SKŘEJPEK, Michal. *Texty ke studiu římského práva*. Vyd. 1. Praha: Orac, 2001, 279 s. Výběrové texty. ISBN 80-86199-32-0.
- 7) SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuce*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 216 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-91-5.
- 8) FIALA, Josef. *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1974, 102 s. Acta Universitatis Carolinae
- 9) *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád): komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010, xv, 643 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-179-6.. 205
- 10) RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky: praktická příručka pro soudy, soudní exekutory, finanční úřady, advokáty*. Praha: Linde, 2009, 199 s. Praktická právnícká příručka. ISBN 978-80-7201-767-6
- 11) ¹HLAVSA, Petr, Radovan DÁVID a Michal KOJAN. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí: poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1. září 2013*. Praha: Leges, 2013, 256 s. Glosátor. ISBN 978-80-87576-54-0

- 12) KORBEL, František; PRUDÍKOVÁ, Dana. Velké změny exekučního práva. *Právní rozhledy*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 2. ISSN 1210-6410
- 13) KRBCOVÁ, Veronika. Velká novela exekučního řádu a občanského soudního řádu. *Komorní listy*. 2012, roč. 5, č. 2, s. 41, ISSN 1805-1081.
- 14) KURKA, Vladimír a Ljubomír DRÁPAL. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, 854 s. ISBN 80-7201-443-9
- 15) TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, 852 s. ISBN 80-7179-489-9
- 16) Lenka Doležalová: Zásadní změny v exekučním řízení, [Bulletin advokacie 12/2012, s. 28]
- 17) LAVICKÝ, P. In: Meritum Občanské právo. 2. akt. a doplň. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. Str. 618
- 18) Martin Bílý: *Předžalobní výzva – důsledky a problémy*, [Právní rozhledy 3/2014]
- 19) JÁNOŠÍKOVÁ, P., KNOLL, V. Kodifikace a vývoj občanského práva procesního v 18. a 19. století. In Rakousko-uherské vyrovnání 1867 a jeho státoprávní důsledky v českých zemích a na Slovensku. Ostrava: KEY Publishing, 2007. ISBN: 978-80-87071-48-9.
- 20) SMOLÍKOVÁ, L. Exekuce v České republice: rigorózní práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta právnická, Katedra občanského práva, 2006, 187s. Str. 23.
- 21) MOSNÝ, P., HUBENÁK L. *Dejiny štátu a práva na Slovensku*. 1. vyd. Košice: Aprilla, 2008, 374 s. ISBN 978-80-89346-028
- 22) SCHELLEOVÁ, I. *Exekuční řízení*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, 272 s. ISBN 80-868-6146-5. Str. 20-21.
- 23) KRAJČO, J. *Komentár Exekučný poriadok: procesný postup exekútora; procesný postup exekučného súdu*. Bratislava: Eurounion, 2009. ISBN 978-808-9374-076. Str. 226.
- 24)

II. Předpisy a judikatura

- 1) Zákon č. 99/1963 Sb, občanský soudní řád
- 2) Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
- 3) Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů
- 4) Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého.
- 5) Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené soudním exekutorem
- 6) Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 2004, spo. Zn. 20 Cdo 181/2003
- 7) Nález Ústavního soudu (sp. zn. Pl. ÚS 8/06 (č. 94/2007 Sb.))
- 8) Nález sp. zn. III. ÚS 298/11 ze dne 10. 11. 2011
- 9) Nález sp. zn. III. ÚS 3304/09 ze dne 22. 4. 2010
- 10) Nález sp. zn. IV. ÚS 1903/07 ze dne 15. 1. 2008

III. Webové stránky

- 1) Mgr. Vojtěch Mihalík. *Nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu či exekutora*. [online]. Datum aktualizace 25. 4. 2012 [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nuceny-vykon-rozhodnuti-prostrednictvim-soudu-ci-exekutora-82507.html>
- 2) Exekutorská komora České republiky. *Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí* [online]. [cit. 22. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnim-vykonem-rozhodnuti?w=>
- 3) Rozdíl mezi exekucí a soudním výkonem rozhodnutí [online]. EKCR.CZ, 2012 [cit. 18. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/838-28-rozdil-mezi-exekuci-a-soudnimvykonem-rozhodnuti>

- 4) Vládní návrh zákona č. 396/2012 Sb.: Důvodová zpráva [online]. Praha: Poslanecká sněmovna, sněmovní tisk 537/0, 2011. cit. 23. 3. 2015
- 5) Mgr. Vojtěch Mihalík. *Nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu či exekutora*. [online]. Datum aktualizace 25. 4. 2012 [cit. 22. 3. 2015]
- 6) JUDr. Milan Suchánek: *Velká novela exekučního řádu a občanského soudního řádu* [online][cit. 23. 3. 2015] Dostupné z <http://www.exekucepraha.cz/files/pages/5-legislativa/novela-exekucniho-radu-pdf.pdf>
- 7) Lenka Chalupská. *Vláda schválila návrh novely, kterým se mění výkon rozhodnutí u společného jmění manželů*. [online] [3. 10. 2014] [cit. 23. 3. 2015]. Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/vlada-schvalila-navrh-novely-kterym-se-meni-vykon-rozhodnuti-u-spolecneho-jmeni-manzelu>